

Dinamica „infrafracțiunilor de ură” în ecosistemul discriminării și a factorilor care influențează investigarea actelor induse de motive discriminatorii în logica jurisprudenței CEDO și a perspectivelor academice. Set de date nr. 1: „neîncălcare”

1. Introducere

Dezbaterile cu privire la ură și repercusiunile asupra grupurilor vulnerabile în fața acestui fenomen au intrat într-o dinamică ascendentă sub aspectul nevoii de reglementare și articulare legislativă. Însă discuțiile centrate asupra mecanismelor care ar trebui să atribuie motivația discriminatorie actelor de ură, în special criticile privind „cerințele” probatorii, nu au ocolit Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO). În acest studiu ne propunem să investigăm o parte a acestor critici, din perspectiva unui segment al jurisprudenței europene (82 de hotărâri CEDO pronunțate în intervalul 1998-2025). Profilul cazuistic de analiză vizează invocarea discriminării (Art14 + Articolele 2, 3, sau 8) în legătură cu infrafracțiuni de ură și pronunțarea soluțiilor de „neîncălcare” de către Curtea Europeană. Obiectivul cercetării este tridimensional: cartografierea jurisprudenței, documentarea factorilor care facilitează sau blochează investigarea actelor „motivate de ură” și modul în care Curtea se poziționează față de astfel de factori. Acest exercițiu de cercetare este structurat în Secțiunea 2 - explorează dezbaterile din cercetarea academică; Secțiunea 3 - explică metodele de analiză; Secțiunea 4 - prezintă cartografierea jurisprudenței din perspectiva impedimentelor identificate în cercetarea academică; și Secțiunea 5 - prezintă concluziile studiului.

2. Infrafracțiunile de ură în perspectiva cercetării academice

Diferitele poziții și criticile exprimate în cercetarea academică au evidențiat tensiuni în diferite puncte sensibile cu privire la actele motivate de ură. Spre exemplu, s-au pus în discuție atât scopul cât și modalitatea de formulare a obiectivelor normative ale statelor liberale de a incrimina ura, fără a interfera cu libertățile individuale precum libertatea de exprimare, asociere sau manifestare. Dezvoltarea studiilor privind infrafracțiunile de ură au determinat schimbarea atenției dinspre legiferare spre factorii instituționali care reduc detectarea sau identificarea motivației „de ură”. Nu în ultimul rând, doctrina orientată spre practica CEDO a evidențiat abordarea instanței europene care produce repercusiuni

* Doctor, Facultatea de Științe Politice a Universității București
Email: dezideriugergely@gmail.com
Manuscris primit pe 9 noiembrie 2025.

prin mecanismul sarcinii probei și standardul probelor. Aceste dimensiuni teoretice și practice sunt sintetizate cu scopul de a identifica aspectele pivotale care suprapun opțiunile de investigare a infracțiunilor de ură cu factorii care blochează identificarea, urmărirea penală și sancționarea acestor fapte, în ultimă instanță.

2.1. Dificultăți conceptuale privind criminalizarea urii

În cercetarea academică, deseori s-a ridicat problema actelor motivate de ură și în special a rolului pe care normele penale îl pot juca în promovarea principiilor liberale ale egalității și nediscriminării, din perspectiva „criminalizării urii”.¹ În opinia lui Mark Walters, provocarea pentru liberalismul din statele europene rezidă în stabilirea unor obiective normative care să asigure menținerea unui echilibru între libertățile individuale și prevenirea „infracțiunilor de ură,” cu efecte negative atât la nivel individual cât și colectiv. Walters notează, pe de o parte, argumentul lui Paul Roberts, în ideea că: „*acțiunile care lovesc normele fundamentale ale egalității precum violența motivată rasial și hărțuirea motivată de misoginism sunt buni candidați pentru criminalizare, în contextul unui cadru legislativ liberal*”.² Pe de altă parte, nu face abstracție de pozițiile comentatorilor liberali care susțin că abordările legislative de criminalizare a infracțiunilor de ură sau discursului de ură reprezintă „un demers iliberal,”³ deoarece se plasează într-o poziție contradictorie de restrângere a libertăților individuale ori faptul că prin criminalizarea actelor individuale ale subiecților privați mai degrabă se „responsabilizează propagarea ostilității bazate pe identitate” și lasă neabordate „cauzele structurale și instituționale ale infracțiunilor de ură”.⁴

Disocierea de aceste poziții s-a invocat prin faptul că liberalismul bazat pe justiție socială are în vedere protecția grupurilor vulnerabile și marginalizate istoric inclusiv ca efect al acțiunilor statelor, iar în cadrul *statului de drept* și *drepturilor omului*, aplicarea normelor se face indiferent de calitatea subiecților, privați sau agenți ai statului și obligația de a lua măsuri efective împotriva infracțiunilor de ură se aplică acestora, făcând trimitere la normele Uniunii Europene și cazuistica Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO).⁵ În ce măsură aceste obiective se concretizează în practică reprezintă o

1 Mark Austin Walters, *Social Justice Liberalism and the Criminalisation of Hate* în *Criminalising Hate. Law as Social Justice Liberalism*, Palgrave Hate Studies. Palgrave Macmillan, 2022, https://doi.org/10.1007/978-3-031-08125-5_3.

2 Paul Roberts, ‘Criminal Law Theory and the Limits of Liberalism’ în Antje du Bois-Pedain, A. P. Simester, Ulfrid Neumann, (eds), *Liberal Criminal Theory: Essays for Andreas von Hirsch*, London: Hart Publishing, 2004, <http://dx.doi.org/10.5040/9781474200868>.

3 Mark Austin Walters, *Criminalising Hate. Law as Social Justice Liberalism*, 52-53. Walters citează James B Jacobs, Kimberly Potter, *Hate Crimes: Criminal Law and Identity Politics*. Oxford University Press, 1998, <http://ndl.ethernet.edu.et/handle/123456789/61899>; Heidi M. Hurd, “Why Liberals Should Hate ‘Hate Crime Legislation.’” *Law and Philosophy* 20, no. 2 (2001): 215–32, <http://www.jstor.org/stable/3505240>.

4 Mark Austin Walters, 52-53. Walters face trimitere la Doug Meyer. „Resisting Hate Crime Discourse: Queer and Intersectional Challenges to Neoliberal Hate Crime Laws,” *Crit Crim* 22, 113–125 (2014), <https://doi.org/10.1007/s10612-013-9228-x>.

5 Mark Walters face trimitere la Decizia-cadru 2008/913/JAI a Consiliului din 28 noiembrie 2008 privind combaterea anumitor forme și expresii ale rasismului și xenofobiei prin intermediul dreptului penal precum și la cauza *Nachova and Others v. Bulgaria*, 43577/98, 43579/98, (6 July 2005).

chestiune care se întinde dincolo de recunoașterea, definirea și sancționarea „infracțiunilor de ură” la nivel național.

O discuție cu privire la infracțiunile de ură nu poate ignora dificultățile ilustrate în cercetarea academică. În lucrarea *Hate Crimes: Criminal Law and Identity Politics*, James Jacobs și Kimberly Potter identificau infracțiunile de ură drept „un construct social” incert, în virtutea lipsei de definire evidentă.⁶ Laverick și Joyce, trecând în revistă abordările la nivel academic, cataloghează acest tip de infracțiuni ca fiind caracterizat de „ambiguitate conceptuală” inclusiv din prisma consecințelor asupra identificării acestora.⁷ În optica celor doi cercetători nu este întâmplător că în contextul analizelor infracțiunilor de ură s-au utilizat termeni care variază de la discriminare, prejudecată, la hărțuire, ostilitate sau „violență țintită”.⁸ În ciuda acestor inconveniente, Hardy și Chakraborti subliniază că dezbaterile academice au contribuit semnificativ la demonstrarea relației dintre prejudecățile instituționalizate, actele de ură precum și dinamica de putere în actele de violență comise împotriva grupurilor marginalizate din societățile moderne.⁹

Jacobs și Potter notau faptul că în spațiul american termenul de „hate crime” a fost propus în anul 1985 de inițiatorii unui act normativ ce viza impunea publicării datelor statistice cu privire la infracțiuni „care prezintă dovezi de prejudecată”.¹⁰ Marea majoritate a statelor americane adoptaseră între anii 1980-1990 prevederi normative cu privire la infracțiunile de ură legat de rasă, religie, orientare sexuală sau etnie.¹¹ Natan Hall remarcă faptul că în spațiul european situația a fost relativ diferită sub aspectul absenței reglementărilor legislative, termenul de „hate crime” fiind corelat inițial cu elementul rasist sau motivația rasială la nivelul operațional, în structuri ale poliției în Regatul Unit, însă legiferat în UK abia în 1998 și extins ulterior cu privire la motivația bazată pe alte caracteristici protejate.¹² Conceptul de „hate crimes” a fost preluat progresiv, într-o formă sau alta, în legislațiile statelor europene, în special sub impulsul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, a cadrului legislativ la nivelul UE¹³ și a standardelor Consiliului Europei.¹⁴

6 James B Jacobs, Kimberly Potter, *Hate Crimes: Criminal Law and Identity Politics*. Oxford University Press, 1998, 4, <http://ndl.ethernet.edu.et/handle/123456789/61899>.

7 Wendy Laverick, Peter Joyce, *Racism and Hate Crime: Its Historical Roots*. În: *Racial and Religious Hate Crime. The UK from 1945 to Brexit*, Palgrave Macmillan, Cham, 2019, 1-20, https://doi.org/10.1007/978-3-030-21317-6_1.

8 Wendy Laverick, Peter Joyce, *Racism and Hate Crime: Its Historical Roots*.

9 Stevie-Jade Hardt, Neil Chakraborti, „Implications for Scholarship in S. J. Hardt,” N. Chakraborti (Eds.) *Blood, Threats and Fears. The Hidden Worlds of Hate Crime Victims*, Palgrave Pivot, Cham. 2020, 149-160. https://doi.org/10.1007/978-3-030-31997-7_10.

10 James Jacobs, Kimberly Potter, *Hate Crimes: Criminal Law and Identity Politics*.

11 Erik Bleich, 'From Race to Hate. A Historical Perspective,' în Thomas Brudholm, Birgitte Scheepelern Johansen (eds.), *Hate Politics Law. Critical Perspectives on Combating Hate*, Oxford University Press, New York, 2018, 15-33, <https://doi.org/10.1093/oso/9780190465544.003.0002>.

12 Nathan Hall, *Hate Crime*. Second Edition, Routledge, London, New York, 2013, p.4, <https://doi.org/10.4324/9780203107423>.

13 Jennifer Scheppe, Mark Austin Walters (eds), *The Globalization of Hate: Internationalizing Hate Crime?*, Oxford University Press, 2016, 15-30, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198785668.003.0002>.

14 Între altele ECRI, Recomandare de Politică Generală nr. 1 Combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței, CRI(96)43, nr. 3 combaterea rasismului și intoleranței față de romi,

Jacobs și Potter au propus un cadru de analiză al infracțiunilor de ură clasificat în 4 categorii pe baza a două axe, în funcție de prejudecățile autorului (ridicate sau scăzute) și raportul de cauzalitate dintre prejudecăți și actul infracțional (ridicat sau scăzut), pentru a evidenția dificultățile de clasificare a acestora atunci când prejudecățile sau ura reprezintă factorii determinanți de încadrare sau catalogare a infracțiunilor.¹⁵ Jon Garland și Corinne Funnell au sumarizat o parte din problemele disputate în dezbaterile academice,¹⁶ unele dintre acestea vizând în ce măsură acest tip de infracțiuni este determinat eminamente de „ură” sau, deopotrivă, de tensiuni sociale sau identitatea percepută a victimei în raport de un anumit grup.¹⁷ Alte chestiuni au vizat definirea categoriilor de persoane protejate de lege, includerea cu prevalență a grupurilor dezavantajate din punct de vedere istoric (rasial, etnic, religios etc.) sau a altor grupuri sociale.¹⁸

În același repertoriu, s-a pus problema modului de selecție a victimei de către autor, ca „pericol-străin,” așa cum este numit de Gail Mason, implicând percepția asupra identității victimei și nu a cunoașterii propriu-zise a acesteia, sau dimpotrivă pe baza legăturii cunoscute cu un anumit grup social¹⁹ ori ca proces prin care membrii grupurilor dominante social selectează victima aflată într-o poziție „subordonată” pentru a-și menține și capitaliza „avantajul” în societate²⁰ dar și „efectul de domino” produs de aceste infracțiuni, dincolo de individ, familie și comunitate.²¹ Garland și Funnell trec în revistă abordări recente care extind aria infracțiunilor de ură la actele de ostilitate bazate pe „diferență”, „vulnerabilitate percepută” sau identitate,²² iar Walters evidențiază modelele

CRI(98)29, nr. 5 prevenirea și combaterea rasismului anti-Musulmani, CRI(2000)05, nr. 7 legislația națională pentru combaterea rasismului și a discriminării rasiale CRI(2003)8 REV, nr. 9 privind prevenirea și combaterea antisemitismului CRI(2021)28, nr. 11 privind combaterea rasismului și discriminare rasială în activitățile poliției CRI(2007)39, no.15 privind combaterea discursului de incitare la ură CRI(2016)15, Comitetul de Miniștri, Recomandarea privind combaterea discursului de ură, CM/Rec(2022)16, Recomandarea privind combaterea infracțiunilor motivate de ură CM/Rec(2024)4.

- 15 James Jacobs, Kimberly Potter. *Hate Crimes: Criminal Law and Identity Politics*. Autorii propun o diagramă bazată pe categoria 1 atunci când autorul are prejudecăți puternice iar prejudecățile constituie un factor causal determinant al actului infracțional, categoria 2 atunci când autorul are prejudecăți similar categoriei 1 dar actul infracțional nu este determinant exclusiv de prejudecăți sau puternic motivat de acestea, categoria 3 atunci când autorul nu are în mod particular anumite prejudecăți însă acestea constituie un element causal puternic al actului infracțional și categoria 4 în care autorul nu are anumite prejudecăți iar actul infracțional este rezultatul unor situații circumstanțiale.
- 16 Jon Garland, Corinne Funnell. 'Defining Hate Crime Internationally: Issues and Conundrums' în Jennifer Schweppe, Mark Austin Walters (eds), *The Globalization of Hate: Internationalizing Hate Crime?*, Oxford University Press, 2016, 15-30, <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780198785668.003.0002>.
- 17 Mark Austin Walters, 'A General Theories of Hate Crime? Strain, Doing Difference and Self Control,' *Critical Criminology*, 19 (4). pp. 313-330, 2011, <https://ssrn.com/abstract=2470051>.
- 18 Carolyn Turpin-Petrosino, *Understanding Hate Crimes: Acts, Motives, Offenders, Victims, and Justice* (1st ed.). Routledge.2015, <https://doi.org/10.4324/9780203883693>
- 19 Gail Mason, 'Hate Crime and the Image of the Stranger,' *The British Journal of Criminology*, Volume 45, Issue 6, November 2005, 837–859, <https://doi.org/10.1093/bjc/azi016>.
- 20 Barbara Perry, *In the Name of Hate: Understanding Hate Crimes* (1st ed.). London: Routledge. 2001. <https://doi.org/10.4324/9780203905135>
- 21 Joe R. Feagin, Melvin P. Sikes, *Living with Racism. The Black Middle-class Experience*, Boston: Beacon Press.1994.
- 22 Jon Garland, Corinne Funnell. 'Defining Hate Crime Internationally: Issues and Conundrums'. în Jennifer Schweppe, Mark Austin Walters (eds), *The Globalization of Hate: Internationalizing Hate Crime?*; Neil Chakraborti, Jon Garland (eds), *Responding to hate crime: The case for connecting policy and research*, Bristol: Policy Press, 2014. <https://doi.org/10.1332/policypress/9781447308768.001.0001>.

legislative axate mai degrabă pe ideea de selectare a victimei pe baza unei caracteristici discriminatorii interzise, și nu, în mod necesar, pe ideea de motivare a actului infracțional prin „ură” sau „prejudecată” față de victimă.²³

În dezbaterile recente, studiile s-au reorientat de la accentul pus pe problemele de reglementare legislativă și definirea conceptului la analiza practicilor la nivel societal dar mai ales a celor instituționale care influențează maniera de abordare și răspunsul la acest tip de infracțiuni. Mika Hagerlid și Görel Granström oferă o analiză a literaturii care pune în discuție elementele de „screening” ale infracțiunilor de ură în context organizațional (atunci când se realizează prin unități speciale de poliție, și există un obiectiv prioritar asumat al structurilor de poliție de a ancheta cu prioritate acest tip de infracțiuni).²⁴ Pe de altă parte, se referă la studiile care reflectă abordarea inconsistentă a acestor infracțiuni și discrepanțele la nivelul anchetelor penale cât și a procedurilor în fața instanțelor, din perspectiva „sarcinii duble” de a evidenția deopotrivă „infracțiunea” și „motivul”, în special legătura dintre acestea în investigarea actelor motivate de ură.²⁵ Ryan King și Besiki Kutateladze au abordat problematica acestor infracțiuni din perspectiva factorilor care împiedică investigarea și urmărirea penală a actelor motivate de ură, sub aspect instituțional.²⁶

Cercetări recente la nivel european cu privire la infracțiuni motivate de ură în raport de diferite grupuri expuse discriminării și actele motivate de intoleranță s-au axat pe identificarea barierelor organizaționale, a factorilor sociali și culturali implicați în această materie și analiza practicilor care influențează recunoașterea respectiv nerecunoașterea infracțiunilor motivate de ură și răspunsurile instituționale, pe fondul subraportării acestor fapte de către victime²⁷ sau a măsurilor cu caracter penal limitative, la nivel instituțional.²⁸ Este interesant de remarcat că atât în spațiul american cât și cel european, dificultățile de abordare sau investigare a infracțiunilor de ură converg spre puncte comune. Spre exemplu, King și Kutateladze utilizează conceptul de „inflație probatorie”

23 Mark Austin Walters, 'Legislating Hate Crime Globally: Putting „Social Justice” Into Practice,' Part 2. În *Criminalising Hate. Law as Social Justice Liberalism*, 2022, 161-204.

24 Mika Hagerlid, Görel Granström, 'Hate Crime Investigation and Sentencing in Sweden: What Have We Learned in the Past 20 Years?', *Eury J Crim Policy Res* 31, 193-210 (2025), <https://doi.org/10.1007/s10610-023-09563-9>.

25 Mika Hagerlid, Görel Granström, *Hate Crime Investigation and Sentencing in Sweden: What Have We Learned in the Past 20 Years?*

26 Ryan D. King, Besiki L. Kutateladze, 'A Higher Bar: Institutional Impediments to Hate Crime Prosecution,' *Law & Society Review* 57, no. 4 (2023), 489-507. <https://doi.org/10.1111/lasr.12685>.

27 EU FRA, 'Being Muslim in the EU – Experiences of Muslims' (Vienna, 2024) Publications Office of the European Union, 2024; EU FRA, 'Jewish People's Experiences and Perceptions of Antisemitism (Vienna, 2024) Publications Office of the European Union; EU FRA, 'LGBTIQ at a crossroads: progress and challenges' (Vienna, 2024) Publications Office of the European Union; EU FRA, 'Being Black in the EU' (Vienna, 2024) Publications Office of the European Union; EU FRA, 'Roma in 10 European Countries - Main results' (Vienna, 2022) Publications Office of the European Union, 2023.

28 EU FRA, 'Stepping up the Response to Victims of Crimes: FRAs Findings on Challenges and Solutions,' (28 Noiembrie 2024), <https://fra.europa.eu/en/publication/2024/stepping-response-victims-crime>; EU gender-based violence survey. Main findings 2024 edition, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024, EU FRA, 'Underpinning Victims' Rights. Support Services, Reporting and Protection,' Publications Office of the European Union, 2023; EU FRA, 'Encouraging Hate Crime Reporting. The Role of Law Enforcement and Other Authorities,' Publications Office of the European Union, 2021.

iar Hagerlid și Granström conceptul de „sarcină dublă”²⁹, ambele fiind axate pe elevarea artificială a standardelor probatorii de către organele de cercetare penală, ceea ce conduce la excluderea sau neîncadrarea infracțiunilor în această categorie. Subsecvent, King utilizează conceptul de „slabă cuplare” pentru a evidenția abordări divergente între structurile de investigare ale poliției și procurori ca decuplare instituțională iar Hagerlid utilizează conceptul de „prioritizare organizațională” pentru a pune în discuție diferențele regionale sub aspectul resurselor și competențelor structurilor de cercetare penală care se răsfrâng asupra impactului redus al clasificării infracțiunilor de ură respectiv a reținerii circumstanțelor agravante specifice.³⁰

2.2. Poziționarea conceptuală în cazuistica CEDO și critici aferente în cercetarea academică

Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu utilizează o terminologie fixă atunci când abordează acte motivate de ură respectiv „infracțiuni de ură”. Mai degrabă s-ar putea spune că instanța face deseori trimitere la elemente pertinente care facilitează deconstrucția acestei categorii de fapte care se intersectează cu discriminarea, cel puțin din perspectiva raportului de cauzalitate dintre act (n.n. infracțional) și criteriu (n.n. caracteristică personală sau alt statut). Curtea Europeană caracterizează de obicei „infracțiunile de ură”, termenul corespondent al ”hate crimes” utilizat în limba engleză, drept „incidente declanșate de atitudini suspectate de discriminare”³¹, „motive discriminatorii”³² sau „motivate de discriminare”³³, ori „infracțiuni motivate de prejudecăți”.³⁴ De asemenea, Curtea încrucișează generic conceptul de ”hate crimes” cu „violența motivată de ură”³⁵ și în special cu „violența indusă rasial”³⁶, „acte violente motivate de prejudecăți

29 Spre exemplu King și Kutateladze utilizează acest concept pentru a se referi la poziționarea reflexă a autorităților de a investiga „ura” ca unic element determinant sau motiv exclusiv al săvârșirii infracțiunilor de ură. A se vedea King & Kutateladze, 'A Higher Bar', p. 497-498. Hagerlid și Granström utilizează conceptul prin corelare cu dificultățile invocate de autorități în demonstrarea legăturii de cauzalitate între infracțiune și motivație, inclusiv în situațiile în care autorul utilizează expresii rasiste la comiterea actului, fără ca acestea să fie considerate ca element causal. A se vedea Hagerlid & Granström, *Hate Crime Investigation*, p. 196.

30 King și Kutateladze apelează la conceptul de „slabă cuplare” sau mai exact decuplare, din cercetarea academică, pentru a evidenția un sistem care nu este „sincronizat” sub aspectul investigării actelor motivate de ură de către poliție, în primă instanță, și ulterior de procuror. Hagerlid și Granström fac trimitere la „prioritizarea organizațională” pentru a sublinia discrepanțele la nivel regional în investigarea infracțiunilor de ură acolo unde sunt înființate structuri specializate ale poliției, unde se realizează evaluări tematice ale modului în care s-a realizat cercetarea penală a acestor infracțiuni și a prioritizării acestei teme la nivelul structurilor de poliție și procurorilor. A se vedea King & Kutateladze, *A Higher Bar*, p. 499, Hagerlid & Granström, *Hate Crime Investigation*, p. 201-202.

31 Kreyndlin and Others v. Russia, 33470/18, (31 Ianuarie 2023), para. 55, Lapunov v. Russia, no. 28834/19, (12 septembrie 2023) para. 112.

32 Karter v. Ukraine, 18179/17, (11 aprilie 2024), paras. 76-77.

33 Bednarek and Others v. Poland, 58207/14, (10 Iulie 2025) para. 89.

34 Karter v. Ukraine, (2024), paras. 91.

35 Bazhenov and Others v. Russia, 8825/22, 19130/22, (4 Februarie 2025), para. 64.

36 Panayotopoulos and Others v. Greece, 44758/20, (21 Ianuarie 2025) paras. 148, 149.

religioase”,³⁷ „violența bazată pe gen”,³⁸ „rele tratamente motivate de homofobie”,³⁹ „violența motivată sau influențată de ideologie sau de apartenența națională a victimei”⁴⁰ sau „violența indusă politic”.⁴¹

Interacțiunea complexă dintre discriminarea rasială, profilarea etnică și actele de violență motivate de ură a devenit tot mai pregnantă pe rolul Curții Europene a Drepturilor Omului. În jurisprudența CEDO, faptele motivate de prejudecăți în raport de caracteristici personale protejate s-au manifestat într-un spectru mai larg de practici discriminatorii care nu au implicat eminamente vătămări fizice sau omucidere dar și o arie largă de manifestări sub formă de amenințări, abuzuri verbale sau acte de hărțuire în strânsă legătură cu prejudecăți față de anumite grupuri vulnerabile care se disting prin apartenența rasială sau etnică, religioasă ori orientarea sexuală⁴² sau alte caracteristici asemănătoare⁴³. Pe de altă parte, problematica profilării etnice de către poliție în state din estul Europei precum România sau Macedonia de Nord⁴⁴ și a profilării rasiale în state din vestul Europei, a „câștigat” tot mai mult teren în jurisprudența Curții Europene, cele mai recente cauze vizând Franța și Elveția.⁴⁵ Chiar dacă nu poate fi integrată în mod formal pe dimensiunea juridică a infracțiunilor motivate de ură, profilarea are câteva elemente comune, precum legătura cauzală cu prejudecățile față de anumite grupuri rasiale sau etnice, victima vizată pe considerentul identității/caracteristicilor fizice reale sau percepute și mecanismul de funcționare în cadrul aceluiași „ecosistem” al discriminării.⁴⁶

Un aspect critic al infracțiunilor de ură este legat de procesul de investigare și „demascarea posibilelor motive discriminatorii”,⁴⁷ care implică „neomiterea faptelor

37 Georgian Muslim Relations and Others v. Georgia, 24225/19, (30 Noiembrie 2023), para 100

38 B.A. v. Iceland, 17006/20, (26 August 2025), paras. 80, 84.

39 Oganezova v. Armenia, 71367/12, 72961/12, (17 Mai 2022), paras. 90, 116, 108.

40 Kreyndlin and Others v. Russia, 33470/18, (31 Ianuarie 2023), para. 58.

41 Virabyan v. Armenia, 40094/05, (2 Octombrie 2012), para. 218.

42 R.B. v. Hungary, 64602/12, (14 Aprilie 2016), paras. 80, 84-85, Király and Dömötör v. Hungary, 10851/13, para 76, (17 Ianuarie 2017), Alković v. Montenegro, 66895/10, (5 Decembrie 2017) paras. 8, 11, 65-69, Milanović v. Serbia, 44614/07, (14 Decembrie 2010), para 99; Begheluri v. Georgia, 28490/02, (7 Octombrie 2014) para 176, Association Accept and Others v Romania, 19237/16, (1 Iunie 2021), para. 114.

43 Dezideriu Gergely, „Sinergii, suprapuneri și delimitări între abordările Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la criterii și forme de discriminare în practica anului 2022 și începutul anului 2023”. În *Noua Revistă de Drepturile Omului* 1, Vol. 19, (Martie 2023): 9-44.

44 Lingurar v. Romania, 48474/14, (16 Aprilie 2019), paras. 76, 79. Memedova and Others v North Macedonia, 42429/16, (23 Octombrie 2023), paras. 91, 99,

45 Seydi and Others v. France, 35844/17, (26 Iunie 2025), para. 127-130, Wa Baile v. Switzerland, 43868/18, 25883/21, (20 Februarie 2024), paras. 127-129, 136. A se vedea și Basu v. Germany, no. 215/19, (18 Octombrie 2022), paras. 34, 37, Muhammad v. Spain, 34085/17, (18 Octombrie 2022), para. 99.

46 Prin „ecosistem al discriminării” în prezentul articol ne referim la formele de discriminare și mecanismele specifice de manifestare ale acestora (discriminare directă, indirectă, multiplă, asociere, dispoziție, hărțuire, victimizare) precum și raportul de cauzalitate dintre actul de diferențiere (tratament mai puțin favorabil) și criterii (caracteristici) discriminatorii, interzise în normele europene. Pentru o analiză comparativă a se vedea Dezideriu Gergely, „Sinergii, suprapuneri și delimitări între abordările Curții Europene a Drepturilor Omului și ale Curții de Justiție a Uniunii Europene cu privire la criterii și forme de discriminare în practica anului 2022 și începutul anului 2023”, *Noua Revistă de Drepturile Omului*, Vol.19, nr. 1, (Martie 2023), 9-44.

47 Sabalić v. Croatia, 50231/13, (14 January 2021), para. 94.

suspecte” care pot indica violența indusă de intoleranța rasială sau religioasă sau discriminarea bazată pe gen sau orientare sexuală.⁴⁸ Este important de luat în considerare faptul că astfel de acte nu se limitează la fapte comise din perspectiva caracteristicilor proprii ale victimei, ci pot apărea și din „asocierea percepută a acesteia cu o altă persoană care ar deține caracteristici sau statut protejat”.⁴⁹ În plus, actele motivate de ură pot fi induse de „motive mixte”, în care prejudecățile nu constituie factorul unic, deoarece influențele situaționale combinate cu elementul de părtinire sau atitudine față de grupul de care aparține victima pot juca „un rol egal sau mai mare” la comiterea acestora.⁵⁰

La nivel academic, Ruth Rubio-Marín și Mathias Möschel au chestionat reticența Curții de a „recunoaște aspectele discriminatorii ale violenței motivate rasial”, în contrast cu recunoașterea discriminării rasiale în alte sfere de drepturi, precum și decuplarea de caracterul sistemic al discriminării generat de factori societali sau istorici.⁵¹ Alți cercetători au analizat aceste aspecte în jurisprudența Curții, considerând că este necesară o abordare mult mai consistentă a instanței europene pentru a surprinde elementele de discriminare în manifestările motivate de „prejudecăți sistемice”.⁵² Kristin Henrard consideră că abordările Curții cu privire la sarcina probei în cazurile de discriminare directă, în particular în zona dreptului penal și a actelor motivate de caracteristici discriminatorii au condus la inadvertențe pe mai multe paliere.⁵³ Henrard pune în discuție neclarificarea criteriilor pe baza cărora se determină distribuția sarcinii probei, confuzia între un caz *prima facie* de discriminare și necesitatea de a proba în sine actul discriminatoriu și raportul de cauzalitate cu motivele discriminatorii.⁵⁴

Pe aceeași linie de argumentație, Bea Streicher critică modul în care instanța europeană stabilește pragul „unei aserțiuni argumentabile” în contextul investigării motivelor discriminatorii și a rasismului instituțional.⁵⁵ Lourdes Peroni, pe de altă parte, argumentează că abordările restrictive ale Curții au condus la situația în care, în unele cazuri, motivele actelor de intoleranță religioasă și discriminare rămân „invizibile”.⁵⁶

48 Bednarek and Others v. Poland, 58207/14 (2025), para. 88.

49 Škorjanec v. Croatia, 25536/14, (28 Martie 2017), para 66.

50 Balázs v. Hungary, 15529/12, (20 Octombrie 2016), para. 70, Bednarek and Others v. Poland, (2025), para. 82.

51 Ruth Rubio-Marín, Mathias Möschel, 'Anti-Discrimination Exceptionalism: Racist Violence before the ECtHR and the Holocaust Prism,' *European Journal of International Law*, Volume 26, Issue 4, November 2015, Pages 881–899, <https://doi.org/10.1093/ejil/chv058>, Mathias Möschel, 'Is the European Court of Human Rights' Case Law on Anti-Roma Violence 'Beyond Reasonable Doubt'?', *Human Rights Law Review*, Volume 12, Issue 3, September 2012, Pages 479–507, <https://doi.org/10.1093/hrlr/ngs018>

52 Emma Varnagy, 'Anti-Roma violence cases in the jurisprudence of the European Court of Human Rights. Historical perspectives and other influences on effective protection against discrimination,' <https://studenttheses.uu.nl/handle/20.500.12932/38589>

53 Kristin Henrard, 'Sharing of the Burden of Proof in Cases on Racial Discrimination: Concepts, General Trends and Challenges before the ECtHR.' În *Human Rights Tectonics: Global Dynamics of Integration and Fragmentation*, edited by Emmanuelle Bribosia and Isabelle Rorive, 271–302, Intersentia, 2018.

54 Henrard, Kristin, 'The European Court of Human Rights and the 'Special' Distribution of the Burden of Proof, in Racial Discrimination Cases: The Search for Fairness Continues,' *European Convention on Human Rights Law Review* 4, 4 (2023): 426-446, <https://doi.org/10.1163/26663236-bja10065>.

55 Bea Streicher, 'Tackling Racial Profiling: Reflections on Recent Case Law of the ECtHR,' *Strasbourg Observers*, <https://bit.ly/4jyxeUM>, 16 decembrie 2022.

56 Lourdes Peroni, 'Karaahmed v Bulgaria: The (In)visible racial and religious motivation of violence,' *Strasbourg Observers*, 27 martie 2015, <https://bit.ly/3LyyYAY>.

Astfel de chestiuni au fost plasate de Möschel în corelare cu reticența Curții de a extrapola propria abordare din cazurile de violență împotriva femeilor, sub dimensiunea discriminării și asocierea situațiilor individuale cu prejudecăți de gen structurale la nivelul instituțiilor publice, la alte tipologii de violență motivată de discriminare.⁵⁷

3. Metode de selecție, cadru analitic și cartografiere

Pe fondul discutat în doctrina academică, prezentul studiu își propune să analizeze un set de date (*A se vedea Tabel 1*) obținut prin identificarea unui număr de 82 de hotărâri în baza de date HUDOC prin care Curtea Europeană a constatat că nu se încalcă prevederile Art. 14 (nediscriminare) coroborat cu Art. 2 (dreptul la viață), Art. 3 (dreptul de a nu fi supus la rele tratamente) sau Art. 8 (dreptul la viață privată), pronunțate în intervalul 19 februarie 1998 - 26 august 2025. Cauzele selectate cuprind plângeri ce implică alegații cu privire la acte motivate de ură/discriminare – fie că sunt formulate explicit ca infracțiuni motivate de ură, fie că sunt descrise de reclamânți sau de Curte ca fiind motivate de prejudecăți, discriminare sau alte caracteristici similare.

Tabel 1 Set de date: cauze în care CEDO constată neîncălcarea Convenției în legătură cu acte motivate de ură

Caracteristică protejată / Motiv	Cauze
Origine etnică – romă	Assenov c. Bulgariei (1998); Velikova c. Bulgariei (2000); Anguelova c. Bulgariei (2002); Balogh c. Ungariei (2004); Nachova c. Bulgariei (2005); Bekos și Koutropoulos c. Greciei (2005); Ognyanova și Choban c. Bulgariei (2006); Karagiannopoulos c. Greciei (2007); Beganović c. Croației (2009); Sashov c. Bulgariei (2010); Stefanou c. Greciei (2010); Vasil Sashov Petrov c. Bulgariei (2010); Carabulea c. României (2010); Seidova c. Bulgariei (2010); Mižigárová c. Slovaciei (2010); Soare c. României (2011); Dimitrova c. Bulgariei (2011); Kalucza c. Ungariei (2012); M. și alții c. Italiei și Bulgariei (2012); Kleyn c. Rusiei (2012); Koky c. Slovaciei (2012); Borbala Kiss c. Ungariei (2012); Marian Chiriță c. României (2014); Ion Bălășoiu c. României (2015); Mihaylova și Malinova c. Bulgariei (2015); Boacă c. României (2016); Adam c. Slovaciei (2016); Fogarasi c. României (2017); Osman c. României (2017); M.F. c. Ungariei (2017); Lingurar și alții c. României (2018); Kovács c. Ungariei (2019); R.R. și R.D. c. Slovaciei (2020); X și Y c. Macedoniei de Nord (2020); P.H. c. Slovaciei (2022); Mata c. Ungariei (2022); Balkasi c. Albaniei (2022); J.I. c. Croației (2022); L.F. c. Ungariei (2022); M.B. c. Slovaciei (nr. 2) (2023); Panayotopoulos c. Greciei (2025)
Origine etnică – kurdă	Kaya c. Turciei (1998); Kurt c. Turciei (1998); Tanrıkulu c. Turciei (1999); Çakıcı c. Turciei (1999); Çiçek c. Turciei (2001); Sarlı c. Turciei (2001); İlhan c. Turciei (2002); Öcalan c. Turciei (2005); Yılmaz c. Turciei (2004); Hasan İlhan c. Turciei (2004); Talat Tepe c. Turciei (2004); Adali c. Turciei (2005); Celikbilek c. Turciei (2005); Akdeniz c. Turciei (2005); Sevgin și İnce c. Turciei (2005); H.Y. și HÜ.Y. c. Turciei (2005); Nesibe Haran c. Turciei (2005); Yaşar c. Turciei (2006); Şeker c. Turciei (2006); Diril c. Turciei (2006); Soylu c. Turciei (2007); Osmanoglu c. Turciei (2008); Cennet Ayhan c. Turciei (2006); Gürü Toprak c. Turciei (2007); Makbule Kaymaz c. Turciei (2014); Muhacir Çiçek c. Turciei (2016)

⁵⁷ Mathias Möschel, 'Basu v. Germany and Muhammad v. Spain: Room for Improvement in the Court's First Judgments on Racial Profiling,' *Strasbourg Observers*, 8 noiembrie 2022, <https://bit.ly/45rdb4A>.

Origine etnică – altele	Kakoulli c. Turciei (2005) – grec-cipriot/religie creștină; Zelilof c. Greciei (2007) – rus; Antayev c. Rusiei (2014) – cecen; Mileusnić și Mileusnić-Espenheimer c. Croației (2015)– sârb, Adzhigitova și alții c. Rusiei (2021) – avar; Gurbanov c. Armeniei (2023) – azer
Opinie politică/kurd/opoziție	Talat Tepe c. Turciei (2004); H.Y. și HÜ.Y. c. Turciei (2005); Cennet Ayhan și Mehmet Salih (2006); Ayan c. Turciei (2006); Mammadov c. Azerbaidjan (2007); Gürü Toprak c. Turciei (2007); Virabyan c. Armeniei (2012)
Sex (femei)	Rumor c. Italiei (2014); Y și alții c. Bulgariei (2022); Landi c. Italiei (2022), M.A. c. Islandei (2025), B.A. v Islandei (2025)
Origine rasială / Culoarea pielii	Muhammad c. Spaniei (2022); Seydi și alții c. Franței (2025)
Religie (etnie)	Diril c. Turciei (2006); Mikeladze și alții c. Georgiei (2021) – Martorii lui Iehova
Dizabilitate (etnie)	P.H. c. Slovaciei (2022) – Dizabilitate+ origine romă

3.1. Clasificări, excluderi și limite de cercetare

Cauzele reținute în analiză au fost clasificate în funcție de stat, anul pronunțării hotărârii și criteriul de discriminare invocat cu scopul de a identifica aspectele determinante în concluziile Curții cu privire la dinamica probelor, natura investigațiilor, tipul de justificări, raportul de cauzalitate cu criteriile de discriminare sau aspecte procedurale. O selecție ulterioară a cauzelor s-a realizat pe baza utilizării unor termeni de căutare în limba engleză precum "hate crimes", "prejudice-motivated crimes", "motivated by discrimination", "discriminatory motive", "discriminatory attitudes", "racial profiling", "ethnic profiling" și "violence". Hotărârile CEDO privind neîncălcarea Art. 14 împreună cu Art. 8 care nu au inclus aceste tipuri de referințe au fost excluse din setul de date. Cauzele întemeiate pe prevederile Art. 2, Art. 3 și Art. 8 împreună cu art. 14 declarate inadmisibile de Curte nu au fost incluse.

Secțiunile corelative plângerilor, argumentelor părților și modului în care Curtea le-a tratat au fost extrase iar observațiile în analiză au vizat modul în care CEDO a evaluat elementele probatorii și motivele pentru care a acceptat sau respins explicațiile părților. Lista completă a celor 82 de hotărâri și referințele relevante sunt anexate la prezentul studiu. În procesul de selecție a hotărârilor s-au exclus cauzele întemeiate pe Art. 14 împreună cu alte articole ale Convenției, fiind considerate nerelevante pentru scopul cercetării. Unele concluzii ale Curții privind caracterul vădit nefondat al prevederilor Art. 14 împreună cu Art. 2, 3 și 8 au fost omise în analiză. Toate aceste opțiuni constituie în ansamblu limitări ale prezentei cercetări. De altfel, imaginea oferită de acest set de date trebuie privit din perspectiva a ceea ce reprezintă doar una din cele două fațete ale aceleași „monede”. Ca atare, imaginea completă necesită suprapunerea cu setul de date complementar, în esență, hotărârile prin care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcarea prevederilor Art. 14 împreună cu Art. 2, 3 și 8, identificate pe baza unor factori de selecție identici. Acest demers face obiectul unei cercetări ulterioare.

3.2. Catalogarea jurisprudenței și întrebări de cercetare

Demersul de cercetare este axat pe catalogarea jurisprudenței CEDO (*A se vedea Tabel 1 și 3*) în jurul „impedimentelor” discutate în cercetarea academică și extrapolate în analiza prezentă. Impedimente precum standardul ridicat al probelor, decuplarea faptelor de motivele discriminatorii, validarea formală a investigațiilor, acceptarea explicațiilor neutre și complexitatea determinării motivațiilor discriminatorii calibrează întrebările cercetării: 1) cum este aplicat standardul probei de Curte în raport de investigarea infracțiunilor de ură din perspectiva indicatorilor circumstanțiali care pot prezuma legătura cu motive discriminatorii? 2) cum abordează Curtea elementele contextuale și cele individuale în raport de discriminare și intoleranță/prejudecăți în săvârșirea infracțiunilor de ură? 3) cum se poziționează Curtea în raport de argumentele statelor de respingere a motivațiilor discriminatorii? 4) cum se delimitează chestiunile substanțiale legate de actul discriminatoriu per se și chestiunile procedurale legate de investigarea efectivă a actului discriminatoriu? Aceste întrebări operează pe fondul unor ipoteze de lucru care indică o pendulare a Curții Europene între privilegierea demonstrării, „dincolo de orice dubiu rezonabil”, a motivației infracțiunii de ură și reticența Curții de a inversa sarcina probei sau a deduce motivele în contextul prejudecăților societale.

Tabel 2 Impedimente, întrebări ale cercetării și ipoteze legate de identificarea infracțiunilor de ură

Impediment	Întrebare de cercetare	Ipoteză de lucru
1. „Inflație probatorie” privind motivația discriminatorie	În ce măsură standardul probei se repercutează asupra indicatorilor circumstanțiali cu privire la motive discriminatorii?	Curtea aplică un prag probatoriu strict, astfel încât elementul de discriminare nu poate fi reținut.
2. Decuplarea faptelor de motivul discriminatoriu	Cum se abordează elementele circumstanțiale ale faptelor care au legătură cu prejudecăți, intoleranță și motive similare ale discriminatorii?	Curtea distinge între indicatorii circumstanțiali și individuali ai faptelor, ceea ce diminuează implicarea dimensiunii mai largi a discriminării.
3. Validarea formală a investigațiilor	Ce relevanță este acordată investigațiilor cu un nivel redus de focalizare pe motive discriminatorii?	Curtea acceptă îndeplinirea obligației procedurale de investigare a faptelor, în lipsa sau analiza superficială a motivului discriminatoriu.
4. Explicații alternative (neutre) în analiză	Cum se delimitează aspectele de fond ale actului motivat de discriminare și aspectele de procedură referitoare la investigarea motivației discriminatorii?	Curtea acceptă explicațiile neutre cu privire la fapte și nu implică analiza Articolului 14

4. Cartografiere prin „lentila” impedimentelor de investigare a infracțiunilor de ură

Impedimentele propuse de King și Hagerlid au fost cuplate în analiza noastră sub forma a patru categorii în care au fost clasificate hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului (*A se vedea Tabel 3*). Trecerea prin acest filtru de sistematizare a

hotărârilor pronunțate de CEDO oferă cadrul relevant pentru examinarea modului în care impedimentele teoretizate se reflectă în practica europeană, inclusiv sub aspectul unor posibile tensiuni în reținerea motivelor determinante ale infracțiunilor de ură și mecanismele legate de sarcina probei.

Prima categorie vizează cerințe probatorii ridicate sau „inflația probatorie”, cum este denumită de King, și implică respingerea motivației discriminatorii, în lipsa dovezilor directe și explicate (*dincolo de orice dubiu*) a cauzalității actului infracțional. A doua categorie vizează decuplarea faptelor de motive discriminatorii, ceea ce implică separarea motivației infracțiunii de actul infracțional și elementele circumstanțiale care au legătură cu contextul mai larg al prejudecăților sau intoleranței societale. A treia categorie vizează suficiența operațională a investigațiilor, și implică validarea acestora deși examinează doar tangențial sau deloc aspectele legate de motivație. A patra categorie vizează favorizarea explicațiilor neutre cu privire la motivație și implică acceptarea faptului că incidentele imputate nu au legătură cu motive discriminatorii.

Tabel 3 Cartografierea jurisprudenței în funcție de impedimente regăsite în investigarea infracțiunilor de ură

Impedimente	Poziționarea statului	Calibrarea Curții	Cauze CEDO
1. „Inflația probatorie” în privința atitudinilor suspecte de discriminare, motivație discriminatorie, caracteristici discriminatorii	Statul respinge interpretarea contextuală a remarcilor sau insultelor cu conotație discriminatorie, invocă neutralitatea operațională în investigare	Aspect probatoriu. Se aplică o abordare restrictivă în privința probelor, („dincolo de orice îndoială rezonabilă”), se evită transferarea sarcinii probei în legătura cu actul presupus discriminatoriu	Kaya (1998); Kurt (1998); Tanrıku-lu (1999); Çakıcı (1999); Velikova (2000); Çiçek (2001); Sarli (2001); Angelova (2002); İlhan (2002); Öcalan (2005); Balogh (2004); Yılmaz (2004); Hasan İlhan (2004); Talat Tepe (2004); Adali (2005); Celikbilek (2005); Akdeniz (2005); Nachova (2005); Sevgin & İnçe (2005); H.Y. & HÜ.Y. (2005); Nesibe Haran (2005); Kakoulli (2005); Yaşar (2006); Şeker (2006); Ognyanova & Choban (2006); Diril (2006); Soylu (2007); Karagiannopoulos (2007); Osmanoğlu (2008); Beganović (2009); Sashov (2010); Stefanou (2010); Vasil Sashov Petrov (2010); Seidova (2010); Mižigárová (2010); Soare (2011); Dimitrova (2011); Kalucza (2012); M. și alții (2012); Kleyn (2012); Borbala Kiss (2012); Makbule Kaymaz (2014); Marian Chiriță (2014); Ion Bălășoiu (2015); Mileusnić (2015); Mihaylova (2015); Muhacir Çiçek (2016); Adam (2016); Fogarasi (2017); Osman (2017); M.F. (2017); Lingurar (2018); Kovács (2019); R.R. și R.D. (2020); X și Y (2020); Adzhigitova (2021); Mikeladze (2021); P.H. (2022); Muhammad (2022); M.B. (nr. 2) (2023); Panayotopoulos (2025); Seydi (2025).

Impedimente	Poziționarea statului	Calibrarea Curții	Cauze CEDO
2. Decuplarea consecințelor negative de atitudini suspecte de discriminare sau motivație discriminatorie	Statul atribuie consecințele negative ale faptelor unor cauze neutre (dispute personale, asigurarea ordinii publice).	Aspect probatoriu. Se decuplează legătura de cauzalitate dintre actul infracțional și motivul de discriminare, chiar și atunci când se constată o încălcare pe latură substanțială a Art. 2/3 sau 8.	Anguelova (2002); Hasan İlhan (2004); Bekos & Koutropoulos (2005); Ognyanova & Choban (2006); Gürü Toprak (2007); Zelilof (2007); Beganović (2009); Vasil Sashov Petrov (2010); Seidova (2010); Mižigárová (2010); Soare (2011); Dimitrova (2011); M. și alții (2012); Adam (2016); Lingurar (2018); Adzhigitova (2021); M.B (nr.2) (2023); Gurbanov (2023).
3. Validarea formală a investigațiilor în ciuda omisiunii dimensiunii discriminatorii	Statul invocă măsuri de investigare (audierea martorilor, efectuarea rapoartelor, expertizelor medico-legale etc.) deși indiciile atitudinilor suspecte de discriminare nu au fost examinate în detaliu	Aspect interpretativ. Se acceptă îndeplinirea obligației procedurale de investigare, și implicit neîncălcare Art.14 sub aspect procedural.	Vasil Sashov Petrov (2010); Ion Bălășoiu (2015); Mileusnić and Mileusnić-Espenheimer (2015); Adam (2016); M.F. (2017); Kovács (2019); P.H. (2022); Muhammad (2022); Panayotopoulos (2025); Seydi (2025).
4. Explicații alternative sau neutre cu privire la faptele imputate	Statul invocă lipsa elementelor de discriminare în contextul Art. 2/3/ sau 8.	Aspect interpretativ. Se respinge examinarea separată sub aspectul Art. 14 și conduce la inadmisibilitate; uneori lipsește analiza asupra atitudinilor suspecte de discriminare, motivație discriminatorie	Karagiannopoulos (2007); Beganović (2009); Carabulea (2010); Soare (2011); Boacă (2016); Osman (2017); Fogarasi (2017); Kovács (2019); Mata (2022); Balkasi (2022); J.I. (2022), L.F. (2022), Gurbanov (2023).

Prin corelarea hotărârilor CEDO grupate în categorii de impedimente am testat ipotezele de lucru ale cercetării, cu scopul de a evalua în ce măsură abordările Curții Europene dimensionează tipare specifice de abordare a infracțiunilor motivate de ură, sau altfel spus, acte suspectate de discriminare. Pentru a înțelege dinamica acestor impedimente le analizăm singular începând cu cel mai frecvent identificat în setul de date: inflația probatorie.

Inflație probatorie

Literatura academică numește „inflație probatorie” aplicarea unui standard probatoriu excesiv de ridicat în contextul reținerii motivației discriminatorii. Din această perspectivă, în cazurile examinate se observă că instanța europeană utilizează un standard probatoriu care validează ipoteza de lucru, în sensul că elementul de discriminare al actului imputat și examinat, de regulă, nu este reținut. Curtea solicită un material probatoriu care să indice în mod direct sau coroborat motivul discriminatoriu al actelor comise, inclusiv în situația în care cazul prezintă indicii circumstanțiale relevante. În cazuistica ce vizează

alegațiile de omucidere,⁵⁸ dispariții,⁵⁹ distrugerea locuințelor⁶⁰ și rele tratamente⁶¹ aplicate în considerarea originii kurde a victimelor, instanța europeană a abordat aproape liniar aceste cauze prin respingerea plângerilor. Deși majoritatea actelor imputate au fost plasate într-un context instituționalizat din motive etnice⁶² (apartenența la etnia kurdă) și, de regulă, „contracarat” prin simpla negare a faptelor de către statul reclamat, instanța europeană nu a operat analiza sa pe mecanismul transferării sarcinii probei. Mai degrabă, s-a poziționat prevalent spre considerarea faptului că materialul probatoriu prezentat de reclamantii nu a „substanțiat” aspectul legat de discriminare⁶³, nu a indicat comiterea actelor din „cauza originii etnice,”⁶⁴ cu alte cuvinte, „nu a stabilit dincolo de orice dubiu rezonabil” elementul discriminatoriu.⁶⁵

Cazuistica privind acte de omucidere⁶⁶ și rele tratamente comise de poliție⁶⁷ sau persoane private⁶⁸ în considerarea apartenenței rome a victimelor este mai nuanțată, sub aspectul mecanismelor probatorii. Un element specific al acestor cauze rezidă în faptul că

-
- 58 Kaya v. Turkey, no. 158/1996/777/978, (1998); Tanrikulu v. Turkey, no. 23763/94, (1999); Yılmaz v. Turkey, no. 35875/97, (2004); H.Y. and HÜ.Y. v. Turkey, no. 40262/98, (2005); Makbule Kaymaz and Others v. Turkey, no. 651/10, (2014); Muhacir Çiçek and Others v. Turkey, no. 41465/09 (2016).
- 59 Kurt v. Turkey, no. 15/1997/799/1002, (1998); Çakıcı v. Turkey, no. 23657/94, (1999); Çiçek v. Turkey, no. 25704/94, (2001); Sarli v. Turkey, no. 24490/94 (1999); Adali v. Turkey, no. 38187/97 (2005); Şeker v. Turkey no. 52390/99, (2006); Diril v. Turkey no. 68188/01 (2006); Osmanoğlu v. Turkey no. 48804/99 (2008).
- 60 Hasan İlhan v. Turkey no. 22494/93 (2004); Soylu v. Turkey no. 43854/98 (2007).
- 61 İlhan v. Turkey No. 22277/93 (1999); Talat Tepe v. Turkey no. 31247/96 (2004); Celikbilek v. Turkey no. 27693/95 (2005); Akdeniz v. Turkey no. 25165/94 (2005); Nesibe Haran v. Turkey no. 28299/95 (2005); Sevgin and İnce v. Turkey no. 46262/99 (2005); Yaşar v. Turkey no. 46412/99 (2006); Cennet Ayhan and Mehmet Salih Ayhan v. Turkey no. 41964/98 (2006); Gürü Toprak v. Turkey no. 39452/98 (2007).
- 62 A se vedea, spre exemplu, Kurt v. Turkey (1998) para. 144, Tanrikulu v. Turkey (1999) para. 123, Çakıcı v. Turkey (1999) para. 115, Yılmaz v. Turkey (2004) para. 97, Hasan İlhan v. Turkey (2004) para. 129, Adali v. Turkey (2005) para. 92, Nesibe Haran v. Turkey (2005) para. 92, Şeker v. Turkey (2006) para. 99, Soylu v. Turkey (2007) para. 57.
- 63 Kaya v. Turkey (1998), paras. 112-113; Tanrikulu v. Turkey (1999), paras. 124-125; Makbule Kaymaz and Others v. Turkey (2014), para. 150; Muhacir Çiçek and Others v. Turkey (2016), para. 82.
- 64 H.Y. and HÜ.Y. v. Turkey (2005), para. 146.
- 65 Yılmaz v. Turkey (2004), paras. 99, 199.
- 66 Anguelova v. Bulgaria, no. 38361/97, (2002), Nachova and Others v. Bulgaria, nos. 43577/98, 43579/98, (2005), Carabulea v. Romania, no. 45661/99, (2010), Seidova and Others v. Bulgaria, no. 310/04, (2010), Mižigárová v. Slovakia, no. 74832/01, (2010), Dimitrova and Others v. Bulgaria, no. 44862/04, (2011)
- 67 Assenov and Others v. Bulgaria, no. 90/1997/874/1086, (1998), Velikova v. Bulgaria, no. 41488/98, (2000), Balogh v. Hungary, no. 47940/99, (2004), Bekos and Koutropoulos v. Greece, no. 15250/02, (2005), Sashov and Others v. Bulgaria, no. 14383/03, (2010), Stefanou v. Greece, no. 2954/07, (2010), Vasil Sashov Petrov v. Bulgaria, no. 63106/00, (2010), Borbala Kiss v. Hungary, no. 59214/11, (2012), Ion Bălăsoiu v. Romania, no. 70555/10, (2015), Adam v. Slovakia, no. 68066/12, (2016), Fogarasi and Others v. Romania, no. 67590/10, (2017), Osman v. Romania, no. 59362/14, (2017), M.F. v. Hungary, no. 45855/12, (2017), Lingurar and Others v. Romania, no. 5886/15, (2018), Kovács v. Hungary, nos. 21314/15 et., (2019), R.R. and R.D. v. Slovakia, no. 20649/18, (2020), X and Y v. North Macedonia, no. 173/17, (2020), P.H. v. Slovakia, no. 37574/19, (2022), M.B. and Others v. Slovakia (No. 2), no. 63962/19, (2023), Panayotopoulos and Others v. Greece, no. 44758/20, (2025).
- 68 Beganović v. Croatia, no. 46423/06, (2009), Kleyn and Aleksandrovich v. Russia, no. 40657/04, (2012), Koky and Others v. Slovakia, no. 13624/03, (2012), Mihaylova and Malinova v. Bulgaria, no. 36613/08, (2015).

săvârșirea actelor violente este însoțită de utilizarea insultelor rasiste,⁶⁹ etnice⁷⁰ la adresa victimelor; este strâns legată de cunoașterea sau percepția că victima este de etnie romă⁷¹ sau este caracterizată prevalent din perspectiva apartenenței etnice⁷², este săvârșită în proximitatea comunității rome,⁷³ în coroborare cu faptul că aceste acte se produc pe fondul prejudecăților larg răspândite la nivel societal, al poliției și a impunității de care se bucură autorii actelor motivate de rasism⁷⁴ sau eminamente în acest context, în lipsa insultelor rasiste.⁷⁵ De regulă, în aceste cazuri, statele resping remarcile imputate sau conotația discriminatorie a acestora și invocă neutralitatea operațională a autorilor sau autorităților implicate. Curtea Europeană a recunoscut relevanța argumentelor invocate de victime cuplate, în unele cazuri, cu lipsa unor explicații plauzibile ale statului vizând circumstanțele actelor de violență și critica față de conduita agenților cu privire la forța letală sau excesivă. Totuși, aceste chestiuni critice au constituit o „bază insuficientă” pentru a determina „motivația rasistă” a săvârșirii actelor imputate, concluzie derivată din aplicarea standardului probelor „dincolo de orice dubiu rezonabil”.⁷⁶ În general, Curtea a

- 69 Bekos and Koutropoulos v. Greece (2005), para. 60, se face trimitere la „limbaj rasist” și referințe „peiorative cu privire la originea etnică”. Nachova and Others v. Bulgaria, (2005) para. 153, Sashov and Others v. Bulgaria (2010) para. 74, Dimitrova and Others v. Bulgaria (2011) para. 97, utilizarea expresiei „al dracului de țigani”, Boacă and Others v. Romania, no. 40355/11, (2016) para. 9 utilizarea expresiilor „țigani borâți”, Panayotopoulos and Others v. Greece (2025) para. 139 se face trimitere la profilarea rasială a romilor și indicarea originii etnice inclusiv referințe la persoane necunoscute de „de origine romă”.
- 70 Assenov and Others v. Bulgaria (1998), para. 30, Balogh v. Hungary (2004) para. 75, „țigani ar fi bine să nu pună piciorul în Orosháza”, Seidova and Others v. Bulgaria (2010) para. 71, Marian Chiriță v. Romania, no. 9443/10, (2014) para. 49, M.F. v. Hungary (2017) para. 62, Kovács v. Hungary (2019) para. 49, R.R. and R.D. v. Slovakia (2020) para. 196, X and Y v. North Macedonia (2020) para. 68, M.B. and Others v. Slovakia (No. 2) (2023) para. 89.
- 71 Nachova and Others v. Bulgaria (2005) para. 152, Anguelova v. Bulgaria (2002) para. 164, Velikova v. Bulgaria (2000), para. 92, Ștefanou v. Greece (2010) para. 59, Carabulea v. Romania (2010) para. 168, Ion Bălășoiu v. Romania (2015) para. 131.
- 72 Velikova v. Bulgaria (2000), para. 92, referințele explicite ale polițiștilor la „țigan” și „culoarea pielii”, Anguelova v. Bulgaria (2002), paras. 163-164, referiri la „țigan” în declarațiile oficiale, Karagiannopoulos v. Greece (2007) para. 73 referința în declarații la „majoritatea romilor infractori”. Soare and Others v. Romania (2011) para. 198, referința la „atacat de un țigan”, Dimitrova and Others v. Bulgaria (2011) para. 98, referința la „țigani”, Boacă and Others v. Romania (2016) para. 93, referința la „țigani”, Fogarasi and Others v. Romania (2017), para. 104, referința la „cartierul romilor”; Lingurar and Others v. Romania (2018), para. 111, referința generală la grupul etnic roma ca „agresivi și înarmați”, Panayotopoulos and Others v. Greece (2025), para. 139, referințe la etnie „romi”, „persoane necunoscute de origine romă”.
- 73 Nachova and Others v. Bulgaria (2005) para. 152, Vasil Sashov Petrov v. Bulgaria (2010) para. 66, Koky and Others v. Slovakia (2012) para. 72, Boacă and Others v. Romania (2016) para. 9, Lingurar and Others v. Romania (2018) para. 116, R.R. and R.D. v. Slovakia (2020) para. 194, X and Y v. North Macedonia (2020) para. 68.
- 74 Anguelova v. Bulgaria (2002) para. 164, Ognyanova and Choban v. Bulgaria (2006) para. 140, Nachova and Others v. Bulgaria (2005) para. 154, Bekos and Koutropoulos v. Greece (2005) para. 60, Karagiannopoulos v. Greece (2007) para. 73, Sashov and Others v. Bulgaria (2010) para. 74, Mižigárová v. Slovakia (2010) para. 122, Soare and Others v. Romania (2011) para. 204, Boacă and Others v. Romania (2016) para. 108, Fogarasi and Others v. Romania (2017) para. 105, M.F. v. Hungary (2017) para. 64, R.R. and R.D. v. Slovakia (2020) para. 194, X and Y v. North Macedonia (2020) para. 68, Panayotopoulos and Others v. Greece (2025) paras. 140, 145.
- 75 Ognyanova and Choban v. Bulgaria (2006) para. 140, Beganović v. Croatia (2009) para. 90, Borbala Kiss v. Hungary (2012), para. 39, Mihaylova and Malinova v. Bulgaria (2015) para. 66, Adam v. Slovakia (2016) para. 85, P.H. v. Slovakia (2022) para. 118, L.F. v. Hungary (2022) para. 82-84, M.B. and Others v. Slovakia (No. 2) (2023) para. 83.
- 76 Velikova v. Bulgaria (2000), para. 94, Anguelova v. Bulgaria (2002) para. 168, Nachova and Others v.

refuzat să plaseze în raport de cauzalitate indiciile contextuale cu privire la discriminarea sistemică (rapoarte internaționale) și infracțiunile de ură, indiciile cu privire la limbajul rasist la momentul săvârșirii faptelor sau apartenența etnică a victimelor. Deși considerate relevante, aceste aspecte au fost reținute doar în măsura în care au fost consemnate în documente oficiale, însă fără a fi determinante la stabilirea directă a motivației. Cu alte cuvinte, Curtea pare a se substitui unui organ judiciar național în stabilirea vinovăției autorului unei infracțiuni, deși în fața CEDO „statele nu compar ca pârâți în acțiuni penale” iar standardele probatorii diferă în procedurile de drepturile omului.⁷⁷ Acest aspect a fost criticat în mod constat din interiorul Curții, marjându-se pe aplicarea transferului sarcinii probei către stat, în condițiile în care îi aparține controlul asupra probelor materiale, îi sunt imputabile deficiențele de investigare sau ignoră indiciile contextuale ce converg spre motivații rasiale sau etnice.⁷⁸

În jurisprudența post *Nachova*, instanța europeană a încercat să răspundă parțial criticilor interne, permițând o anumită flexibilitate în privința probelor ce pot rezulta din „prezumții de fapt necontestate” și o flexibilitate a distribuirii sarcinii probei în funcție de „specificul faptelor, natura alegațiilor și dreptul pus în discuție”.⁷⁹ În egală măsură, Curtea Europeană a nuanțat rolul obligației procedurale a statelor de investigare a infracțiunilor de ură.⁸⁰ Însă cazuistica din prezentul set de date confirmă faptul că în optica CEDO este în sarcina reclamantului să indice prezumții *prima facie* de discriminare în legătură cu infracțiunile de ură rasială sau etnică, ceea ce este concordant cu mecanismul propriu-zis însă, în practică, transferul sarcinii probei către stat, sub aspectul motivului discriminatoriu, este atât de rar încât capătă caracter excepțional,⁸¹ chiar iluzoriu. Pragul probatoriu solicitat de Curte impune în fapt existența unor probe directe indisputabile care să stabilească motivația săvârșirii infracțiunilor de ură, ceea ce face ca elementele contextuale care indică suspiciuni rezonabile referitoare la aspectul rasist sau etnic să nu permită o constatare substanțială a discriminării. Teza o regăsim în cauza recentă *Panayotopoulos*,⁸² atât sub aspectul neatestării legăturii cauzale cu motivația rasistă cât și a blocării sarcinii probei.⁸³ Această concluzie rezultă din contraponderea cu ipostazele în care, cumulativ, victimele sunt de o anumită origine etnică, autorii agenți ai statului,

Bulgaria (2005) paras. 152-153, Bekos and Koutropoulos v. Greece (2005) para 66, Zelilof v. Greece (2007) para. 75, Vasil Sashov Petrov v. Bulgaria (2010) para. 69, Mižigárová v. Slovakia (2010) para. 117, Soare and Others v. Romania (2011) para. 204, M.F. v. Hungary (2017) para. 68.

77 Hasan İlhan v. Turkey (2004), opinie parțial separată a judecătorului Loucaides.

78 Anguelova v. Bulgaria (2002) opinie parțial separată a judecătorului Bonello, Yılmaz v. Turkey (2004) opinie parțial separată a judecătorilor Bonello și Tulkens, Hasan İlhan v. Turkey (2004) opinie parțial separată a judecătorilor Loucaides și Mularoni, Bekos and Koutropoulos v. Greece (2005) opinie parțial separată a judecătorului Casadevall, Mižigárová v. Slovakia (2010) opinie parțial separată a judecătorului David Thor Bjorgvinsson, Carabulea v. Romania (2010) opinie parțial separată a judecătorilor Gyulumyan și Power, Soare and Others v. Romania (2011) opinie parțial separată a judecătorilor Ineta Ziemele, Ann Power, Boštjan M. Zupančič, Muhammad v. Spain, no. 34085/17, (2022), opinie separată a judecătorilor Zund și Krenc, Basu v. Germany, no. 215/19, (2022), opinie separată a judecătorului Pavli.

79 Nachova and Others v. Bulgaria (2005) para. 147.

80 Ibid. Paras. 160-161.

81 Stoica v. Romania, no. 42722/02, (2008) paras. 128-132, Antayev and Others v. Russia, no. 37966/07, (2014) paras. 127-129, Lingurar v. Romania (2019) paras. 75-78.

82 Panayotopoulos and Others v. Greece (2025), para. 150.

83 Ibid., para. 150-151.

declarațiile de martori susțin insultele rasiste, acestea sunt documentate în acte oficiale ale poliției sau procurorilor, sunt complementare actelor de violență, remarcile rasiste/etnice ale agenților sunt fie atestate în documente oficiale, fie nu sunt contestate de autorități.⁸⁴ Acest tip de corelare cu situațiile excepționale în care Curtea a reținut prezumții directe de discriminare *prima facie* confirmă inflația probatorie ce induce implicații structurale asupra posibilității victimelor de a proba natura actelor motivate de rasism, și implică potențialul „iluzoriu”, cel puțin din perspectiva acestora și a dificultății întrunirii unui asemenea cumulul de probe.⁸⁵

Decuplarea faptelor de motive discriminatorii

Decuplarea poate fi identificată în ipoteza în care se invocă separarea sau disocierea actelor infracționale (distrugere, loviri, violențe, vătămare corporală, omucidere etc.) de atitudinile discriminatorii, ceea ce presupune că statul atribuie consecințele negative ale faptelor unor cauze neutre, deși sunt prezente indicii circumstanțiale care sugerează posibile legături de cauzalitate cu prejudecăți sau motive discriminatorii. Tipul clasic de decuplare îl întâlnim în cazul tezelor construite pe fondul necesității unor intervenții operaționale ale agenților statului determinate de rațiuni de securitate (atac armat și identificarea unor arme în posesia familiei victimei), spre exemplu cauza *Hasan Ilhan*,⁸⁶ sau determinate de rațiuni de ordine publică (comportamente violente ale victimei, recidivistă), spre exemplu cauza *Bekos*,⁸⁷ explicațiile fiind însoțite de rapoarte sau declarații oficiale. Decuplarea însă nu este întotdeauna clasică, fiind adesea ambivalentă, atunci când tezele sunt construite în principal pe justificarea actului incriminat prin legitimă apărare, în cauza *Vasil Sashov Petrov*,⁸⁸ sau *Dimitrova*,⁸⁹ ori prin apărarea altei persoane, în cauza *Soare și alții*⁹⁰ și contestarea caracterului rasist al insultelor sau referințelor

84 În *Panayotopoulos*, Curtea face trimitere la cauzele *Makhashev v. Russia*, no. 20546/07, (2012), para. 176-79 și *Stoica v. România*, (2008), par. a 128-32, cazuri singulare în care s-a reținut discriminarea, sub aspect substanțial.

85 Pentru o critică a modului în care s-au aplicat regulile probelor în cazurile de discriminare inclusiv sub aspectul cauzalității cu originea rasială (africană în profilarea de către poliție) a se vedea opinie separată a judecătorului Mourou-Vikstrom, în cauza *Seydi and Others v. France*, no 35844/17, (2025).

86 *Hasan Ilhan v. Turkey* (2004), argumentele guvernului discutate în opinia separată a judecătorului Loucaides indică ideea că operațiunile militare au fost determinate de atacuri armate care au condus la distrugerea și incendiarea casei reclamantului în legătură cu identificarea de armament la domiciliul victimei. Argumente similare au fost invocate în *Adzhigitova and Others v. Russia*, nos. 40165/07, 2593/08, (2021) paras. 259, 266.

87 *Bekos and Koutropoulos v. Greece* (2005) para 61. Actele de brutalitate ale agenților au fost justificate de comportamentul agresiv al victimei. Similar, în *Panayotopoulos* (2025) s-a invocat faptul că acțiunile poliției nu au avut nicio legătură cu originea etnică a victimelor care s-au opus arestării și au fugit de la locul incidentelor.

88 *Vasil Sashov Petrov v. Bulgaria* (2010) paras. 65, 71. Utilizarea armelor din dotare s-a produs în timpul urmăririi victimei pe timp de noapte, în condiții de vizibilitate redusă, ceea ce ar fi exclus cunoașterea identității etnice. Similar a se vedea *Gürü Toprak v. Turkey* (2007) para 37. Intervenția și utilizarea forței de către agenți a fost necesară în raport de comportamentul violent al victimei.

89 *Dimitrova and Others v. Bulgaria* (2011) paras. 97-98. Uciderea victimei a fost justificată în raport de reacția disproporționată a victimei, iar insulte de genul „al naibii de țigani” nu au fost considerate relevante.

90 *Soare and Others v. Romania* (2011) para. 199. Utilizarea armei din dotare s-a justificat prin nevoia unei

etnice. Practic, nu se contestă referințele în sine, cât legătura cu elementul etnic.⁹¹ Cu alte cuvinte, în aceste cazuri decuplarea este orientată spre ipoteza defensivă. În alte cazuri, decuplarea poate fi corelată cu aspecte contextuale, în special în ipotezele în care se construiesc argumente prin asociere cu conflicte pre-existente sau tensiuni locale care ar exclude motivele etnice, în cauzele *Beganovic*⁹² și *M. și alții*⁹³ (conflicte între grupuri de persoane diferite sau de aceeași apartenență etnică), sau prin corelare cu aspecte de ordine publică, în *Lingurar*⁹⁴ (punerea în executare a unor mandate) sau *Zelilof*,⁹⁵ *Adam*⁹⁶ (măsura arestului) care ar prevala în raport cu apartenența etnică. Decuplarea poate fi identificată și în tezele legate de prevalența motivelor procedurale (complexitatea investigațiilor care ar obiectiva faptele imputate), în cauzele *Ognyanova and Choban*⁹⁷ și *Seidova*.⁹⁸ Nu în ultimul rând, decuplarea poate fi identificată în corelare cu contestarea explicită a probelor invocate care ar indica posibile motive discriminatorii, spre exemplu *Mizigárová*⁹⁹ sau conotații discriminatorii, în cauza *M.B. și alții (2)*.¹⁰⁰ Pe aceeași linie de argumentație, în toate cele 18 cazuri încadrate în categoria impedimentelor de decuplare din tabelul 3 s-a contestat explicit existența unei motivații discriminatorii, și de cele mai multe ori indiciile legate de insulte sau limbaj rasist au fost fie negate, reinterpretate sau considerate nerelevante¹⁰¹. Poziționarea Curții în aceste cazuri, în mod transversal, presupune că mecanismul transferării sarcinii probei nu este declanșat, deoarece nu se pot reține suficiente indicii care să stabilească motivația rasistă a actelor imputate. Cu alte cuvinte, cadrul operațional, procedural sau defensiv invocat de state surclasează elemente de limbaj rasist sau cele contextuale privind discriminarea sau prejudecățile

intervenții prin care s-a „protejat viața unei alte persoane de origine romă”.

- 91 Spre exemplu, în cauza *Boacă and Others v. Romania* (2016) para 95, utilizarea termenului „romi” în rapoartele poliției s-a susținut că nu constituie proba motivației rasiste, intervenția agenților statului fiind motivată de exclusiv de stabilirea ordinii publice și protecția persoanelor. În *Fogarasi and Others v. Romania* (2017) para 108 s-a invocat faptul că referința la „cartierul romilor” s-a utilizat strict pentru indicarea locației unde s-a produs un incident.
- 92 *Beganović v. Croatia* (2009) paras. 95-96.
- 93 *M. and Others v. Italy and Bulgaria* (2012) paras. 172-174.
- 94 *Lingurar and Others v. Romania* (2018) paras. 112-113, 116.
- 95 *Zelilof v. Greece*, no. 17060/03, (2007) para. 71.
- 96 *Adam v. Slovakia* (2016) para. 88.
- 97 *Ognyanova and Choban v. Bulgaria* (2006) para. 141-142. Autoritățile au efectuat investigații complete pe baza declarațiilor de martori, expertize medicale și teste suplimentare.
- 98 *Seidova and Others v. Bulgaria* (2010), para. 72. Autoritățile au stabilit că utilizarea armelor de foc a fost proporțională și a urmărit singurul obiectiv de a proteja viața.
- 99 *Mizigárová v. Slovakia* (2010) para. 113.
- 100 *M.B. and Others v. Slovakia (No. 2)* (2023) para. 83. Deși investigațiile au avut ca punct de plecare ura etnică, acestea au stabilit că faptele imputate nu au fost abuzive, inclusiv în lipsa unor remarci legate de originea rasială.
- 101 *Anguelova* (2002) referința la „țigan” nu reprezintă probă a motivației rasiste, *Bekos and Koutropoulos* (2005) paras. 60-61 și *Zelilof* (2007) paras. 70-71 referințele la limbajul rasist au fost respinse, *Soare and Others* (2011) para. 199 referința la „un țigan” a fost contestată, *Lingurar and Others* (2018) para. 116 referințele la suspectii „înarmați și periculoși” în planul operațional al poliției au fost contestate, *Vasil Sashov Petrov* (2010) para. 65 referința la „țigan” în contextul cartierului de romi nu are sens discriminatoriu, *Seidova and Others* (2010), para. 71 și *Dimitrova and Others* (2011) para. 97 declarațiile martorilor cu privire la insulte în legătura cu afilierea etnoculturală nu au fost relevante, *Kovács v. Hungary* (2019) para. 52 referințele la „patru tineri romi au făcut scandal” nu pune în discuție elemente de discriminare, *M.B. and Others (No. 2)* (2023) para. 88 referința la „bandă de țigani” nu a fost relevantă.

sociale prin izolare și reinterpretație ca insuficiente în determinarea cauzalității rasiale. Prin urmare, decuplarea poate favoriza explicațiile neutre în lipsa probelor directe, precise și concordante.

Validarea formală a investigațiilor

Validarea investigațiilor presupune, în primul rând, favorizarea dimensiunii procedurale în legătură cu anchetarea presupusei motivații discriminatorii a faptelor imputate. Ipoteza de lucru este fundamentată pe ideea că actele de cercetare (audieri martori, concluzii medico-legale, expertize, rapoarte, decizii) sunt suficiente pentru a diminua probabilitatea reținerii sau chiar pentru a exclude reținerea elementului discriminatoriu. În consecință, Curtea Europeană tinde să adopte soluții de „neîncălcare” în privința dimensiunii discriminatorii, din perspectiva neoperaționalizării motivelor de discriminare. Tipul clasic de acceptare a dimensiunii procedurale îl regăsim în situația în care se invocă caracterul eficient al investigațiilor din prisma identificării autorilor, urmărirea penală și condamnarea acestora, spre exemplu, în *Mileusnić and Mileusnić-Espenheim*¹⁰², sau a identificării agenților implicați, examinării declarațiilor acestora și înregistrărilor audio ale poliției, în *Kovács*¹⁰³ și *Muhammad*.¹⁰⁴ Atunci când elementul discriminatoriu (originea etnică) se diluează în procesul de investigare și inclusiv în condamnare, pare că, în optica Curții, efectul măsurilor penale rezultă în condamnarea autorilor pentru omucidere, este suficient pentru a nu constata încălcarea art. 14.¹⁰⁵ În situația în care elementul discriminatoriu este cercetat, Curtea se raliează concluziilor anchetelor naționale care nu identifică „indicii” sau legătura cu „atitudini rasiste,” în cursul procedurilor.¹⁰⁶

Pe aceeași linie de abordare, similar impedimentului „decuplării”, întâlnim forme mixte sau ambivalente atunci când aspectele procedurale sunt evidențiate însă investigațiile prezintă caracter superficial sau deficitar dar sunt apreciate totuși ca fiind suficiente de Curte, conducând la neconstatarea unei încălcări a art. 14. Spre exemplu, în *Vasil Sashov Petrov* investigațiile au stabilit că utilizarea armelor de către agenți a fost realizată în limitele cadrului legal. Proximitatea față de „cartierul Țiganilor” a fost doar unul din factorii referitori la percepția acestora cu privire la posibilitatea victimei de a „scăpa”, fără nicio considerare a apartenenței etnice a acesteia¹⁰⁷. Această teză a fost validată de Curte, deși a constatat multiple deficiențe legate de reglementarea și de uzul

102 *Mileusnić and Mileusnić-Espenheim v. Croatia*, no. 66953/09, (2015) para. 72.

103 *Kovács v. Hungary* (2019) para. 52.

104 *Muhammad v. Spain* (2022) para. 71-72.

105 *Mileusnić and Mileusnić-Espenheim v. Croatia* (2015) paras. 74-75.

106 *Kovács v. Hungary* (2019) paras. 52-53, *Muhammad v. Spain* (2022) paras. 101-103. În ambele cauze instanța europeană validează poziția autorităților în sensul că faptele nu se plasează într-o legătură cauzală cu originea etnică sau rasială a victimelor, cât sunt determinate de conduita proprie care a generat incidentele în care au fost implicați agenți ai statului. *Kovács* (2019), paras. 50, 52, *Muhammad*, paras. 99, 102. A se vedea și *Gurbanov v. Armenia*, no. 7432/17, (2023) para. 76 instanța validează poziția autorităților naționale cu privire la investigațiile medico-legale și lipsa motivațiilor etnice în cursul procedurilor penale.

107 *Vasil Sashov Petrov v. Bulgaria* (2010) paras. 72-73.

armelor în speță, invocând caracterul speculativ al rolului pe care motivația rasistă l-ar fi putut avea în momentul împușcării victimei.¹⁰⁸

Într-o manieră similară, în *M.F.* instanța a constatat că măsurile de reținere și interogare ale victimei au avut caracter legal, însă deficiențele legate de comportamentul agenților inclusiv actele de violență exercitate asupra acesteia, nu au relevat motivația rasistă.¹⁰⁹ O altă ipoteză de validare mixtă o regăsim în situațiile în care tezele se construiesc pe ideea că declarațiile martorilor, agenților de poliție sau terțelor persoane nu au indicat motivații rasiste (insulte etnice), în *Ion Bălășoiu*, sau pe ideea că elementele individuale de rasism imputabile agenților implicați au lipsit, în *Adam*.¹¹⁰ În mod interesant, aceste teze acreditează anchetele care nu au examinat formal motivația rasistă la momentul contemporan al actelor imputate, dar Curtea le validează pe considerentul că informațiile disponibile autorităților de cercetare penală nu au constituit indicii *prima facie* de discriminare¹¹¹. Prin comparație, în *Seydi*, investigațiile au vizat în mod expres motivația rasistă și legătura de cauzalitate cu actele imputate¹¹², reținându-se că declarațiile victimelor și ale martorilor nu au evidențiat o diferență de tratament.¹¹³ Curtea validează aceste concluzii inclusiv sub aspectul caracterului insuficient al indiciilor prezentate de victime „capabile să creeze o prezumție de discriminare”.¹¹⁴

Aceste poziționări de validare a investigațiilor evidențiază o tendință de favorizare a dimensiunii procedurale în cauzele cu motivații rasiste, cu efecte directe asupra examinării aspectului substanțial al discriminării. Impactul este vizibil mai ales în situațiile investigațiilor superficiale sau care prezintă deficiențe procedurale, în lipsa unei examinări aprofundate a motivației discriminatorii. În cauzele discutate, sarcina probei a fost plasată integral asupra victimei, iar în lipsa atingerii unui „prag de probă necesar a stabili o prezumție”¹¹⁵ *prima facie* de discriminare, standardul aplicat reduce considerabil șansele ca motivația rasistă să fie stabilită în mod explicit.

Explicații alternative sau neutre

Dacă în cazul decuplării argumentația constă în separarea actelor de posibile motive discriminatorii, în cazul explicațiilor alternative accentul se mută pe reinterpretarea faptelor. Argumentația autorităților este axată pe justificări prin care se interpretează faptele recontextualizate, sau mai bine spus lipsite de posibile motive sau atitudini suspectate de discriminare. Aceste justificări, atunci când sunt validate de Curtea Europeană, neutralizează elementele de discriminare, fie exclud legătura cauzală cu motivația rasistă, fie declară „irelevantă” analiza acesteia în contextul art. 14. Un caz tipic vizează teza în care circumstanțele faptelor sunt corelate unor problemele procedurale obiective cu

108 Ibid., paras. 69-70.

109 M.F. v. Hungary (2017) para. 68.

110 Ion Bălășoiu v. Romania (2015) para. 134, Adam v. Slovakia (2016) para. 88.

111 Ibid., Ion Bălășoiu, paras. 138-139, Adam, para 94-95.

112 Seydi and Others v. France (2025) para. 97.

113 Seydi and Others v. France (2025) paras. 77, 115, 118-121.

114 Ibid., paras. 22-124.

115 Ibid., para. 122.

care s-au confruntat organele de cercetare penală.¹¹⁶ Alte ipoteze vizează situația în care, din perspectiva autorităților, indicii precum remarci rasiste trebuie privite în dimensiune individuală și nu colectivă, ca poziție subiectivă a agenților care „explică” operațiunea poliției în raport de implicarea victimei și a familiei sale în acte infracționale.¹¹⁷ Similar, referințele la „țigani” sau „cartierul romilor” în actele poliției trebuie recontextualizate la situații individuale (familia victimei care se identifică prin apelative similare)¹¹⁸ sau circumstanțiale (se identifică obiectiv o anumită locație).¹¹⁹ Poziția Curții în aceste cazuri tinde să se formuleze în funcție de rigurozitatea acestor tipuri de argumente însă elementul decisiv este, mai degrabă, legat de imposibilitatea victimelor de a indica probe suplimentare care să le răstoarne. Astfel, pe terenul procedural al investigării, autoritățile par să beneficieze de un avantaj informațional care duce la interpretarea de neîncălcare a art. 14. Mai mult, în cazurile în care Curtea constată deficiențe procedurale separate pe fondul art. 2 sau 3, nu mai examinează aspectele de discriminare.¹²⁰ În ceea ce privește victimele, lipsa indicilor directe cu privire la motivații rasiste, neinvocarea acestora la momentul contemporan al săvârșirii actelor sau imediat în cursul procedurilor de investigare, constituie elemente care duc la soluții de respingere a aplicabilității sau examinării art. 14.¹²¹ Astfel, aceste tipare confirmă abordarea discriminării subsumată cadrului probatoriu și procedural, în care dimensiunea rasială/etnică este dependentă de coroborarea materialului probator și atestarea directă a cauzalității.

Concluzii

Examinarea setului de date format din cele 82 de hotărâri pronunțate de CEDO între 1998-2025 a avut ca obiectiv cartografierea cazuisticii, documentarea factorilor care facilitează sau „blochează” investigarea motivației de „ură” și modul în care Curtea Europeană abordează aceste acte în dimensiunea discriminării interzise de articolul 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Pentru a operaționaliza acest exercițiu de analiză am preluat conceptele discutate în cercetarea academică și am formulat un set de întrebări care să identifice pendulările Curții între argumentele părților (victime și state), raportul dintre elemente contextuale și individuale (motivația și circumstanțele mai largi), standardul probatoriu aplicat (indicii și dovezi) și delimitările între chestiunile substanțiale și procedurale (raportul de cauzalitate între faptele imputate și motivul discriminatoriu).

Rezultatele acestui studiu confirmă faptul că impedimentele de tip *inflație probatorie*, *decuplare de motiv*, *explicații alternative* și *validare a investigațiilor* nu sunt specifice

116 Beganović v. Croatia (2009), para. 91. Prin extensie a se vedea Carabulea v. Romania (2010) para. 137

117 Karagiannopoulos v. Greece (2007) paras. 74, 77.

118 Boacă and Others v. Romania (2016) paras. 96, 100

119 Fogarasi and Others v. Romania (2017) paras. 104, 108.

120 Carabulea v. Romania (2010) para. 168, Koky and Others v. Slovakia (2012) para. 244, Mata v. Hungary (2022) para. 19, J.I. v. Croatia (2022) para. 108.

121 L.F. v. Hungary (2022) paras. 97-99, Balkasi and Others v. Albania (2022) para. 71, X and Y v. North Macedonia (2020) para. 75, Osman v. Romania (2017) para. 87, Mihaylova and Malinova v. Bulgaria (2015) para. 66, Ion Bălășoiu v. Romania (2015) para. 138, Soare and Others v. Romania (2011) para. 204, Seidova and Others v. Bulgaria (2010) para. 73-74.

doar cauzelor care vizează motivații rasiste sau etnice. Acestea se regăsesc, într-o măsură sau altă, și în cauze legate de acte de violență motivate de opinii politice ale victimei¹²² (inflația probatorie, stabilirea dincolo de orice dubiu rezonabil a motivației), sexul victimei¹²³ (validarea investigațiilor sau explicații alternative) sau apartenența religioasă a acesteia¹²⁴ (inflație probatorie, standard ridicat în raport de limbaj discriminatoriu). Însă este important de precizat că setul de date analizat nu poate fi privit *sine qua non* din prisma izolată a celor patru impedimente propuse. Acestea nu se manifestă în mod exclusiv într-o cauză sau altă, dimpotrivă se suprapun frecvent, se regăsesc simultan în două sau mai multe categorii. Similar, abordarea Curții nu se reduce la un singur mecanism de analiză, ci la o combinație de factori care duc la înlăturarea sau recunoașterea explicită a discriminării.

În ansamblul prevalent al cazuisticii privind discriminarea rasială sau etnică, în raport de prima întrebare (standardul probelor), analiza surprinde faptul că instanța europeană menține un prag probatoriu ridicat-strict, derivat din cerința de a demonstra „dincolo de orice dubiu rezonabil” motivația discriminatorie. Acesta induce „inflația probatorie”. În lipsa materialelor probatorii directe și incontestabile, atitudinile suspecte de discriminare și indiciile privind limbajul sau insultele cu caracter discriminatoriu sunt rareori considerate suficiente pentru a reține motivația discriminatorie și incidența articolului 14. Elevarea acestui standard a fost criticată în mod constant din interiorul Curții Europene, și chiar dacă uneori a fost nuanțat comparativ cu cerințele specifice normelor penale și relaxat sub aspectul teoretic al reținerii unor posibile prezumții, recunoașterea motivului discriminatoriu în practică a rămas extrem de dificilă.

La a doua întrebare, referitoare la elementele circumstanțiale ale infracțiunilor de ură, se distinge o tendință clară din partea statelor de a decupla sau separa faptele imputate de posibile motive discriminatorii. Curtea distinge între indicatori individuali și circumstanțiali, diminuând implicarea dimensiunii mai largi a discriminării față de grupurile vizate. Contextul social și dimensiunea structurală a prejudecăților sunt decuplate de analiza cauzală a motivațiilor rasiste iar accentul este pus pe examinarea punctuală, limitată la probele directe referitoare la motivația actelor imputate.

În ceea ce privește a treia întrebare (relevanța acordată investigațiilor), Curtea prevalează contextul procedural al investigațiilor atunci când converg spre urmărire penală și condamnarea autorilor, chiar dacă motivația discriminatorie este diluată sau nu e vizibilă în actul de sancționare. Justificările procedurale și administrative sunt asociate unor explicații alternative iar în unele cazuri, investigațiile superficiale pot fi validate, în condițiile în care sarcina probei rămâne plasată integral asupra victimei și reduce considerabil șansele ca motivația rasistă să fie recunoscută explicit. Pe acest fond, pozițiile autorităților de investigare sunt confirmate și conduc la neutralizarea suspiciunilor de discriminare.

122 Cennet Ayhan and Mehmet Salih Ayhan v. Turkey (2006) para. 111, Gürü Toprak v. Turkey (2007) para. 52, Mammadov (Jalaloglu) v. Azerbaijan, no. 34445/04, (2007) para. 91, Virabyan v. Armenia, no. 40094/05, (2012) para. 216.

123 Rumor v. Italy, no. 72964/10, (2014) paras. 76-77, Y and Others v. Bulgaria, no. 9077/18, (2022) para. 134, Landi v. Italy, no 10929/19, (2022) paras. 107-108.

124 Mikeladze and Others v. Georgia, no. 54217/16, (2021) paras. 76-77.

Cu privire la ultima întrebare (explicații alternative și delimitări procedurale), argumentele statelor se axează pe mecanisme de reinterpretare a faptelor imputate. Dacă acestea sunt validate, efectul se repercutează asupra excluderii legăturii cauzale cu motivația rasistă. Lipsa probelor directe, neinvocarea motivelor rasiste la momentul incidentelor sau în cursul anchetelor duc frecvent la respingerea incidenței articolului 14. În acest context, discriminarea este subsumată cadrului probatoriu și procedural iar recunoașterea discriminării rămâne dependentă de materialul probator și demonstrarea cauzalității cu originea rasială sau etnică. Cu alte cuvinte, aceste tipare, în ansamblul lor, indică o asimetrie între victime și state în cauzele aflate pe rolul CEDO, aplicarea articolului 14 fiind strict dependentă de capacitatea de a demonstra cauzalitatea directă cu motivația rasistă/etică. Această dificultate este amplificată de faptul că recunoașterea acestei cauzalități în jurisprudența CEDO are caracter excepțional și nu un caracter comun.

Totuși, așa cum subliniam încă din introducere, imaginea oferită de acest set de date trebuie înțeleasă ca reprezentând doar una dintre cele două fațete ale aceleiași „monede”. Analiza jurisprudenței CEDO de „neîncălcare” nu poate fi considerată completă fără a fi cuplată, în mod obligatoriu, cu examinarea cauzelor în care instanța europeană a abordat infracțiunile de ură, și a constatat încălcarea art. 14 coroborat cu art. 2, 3, 8 sau 9. Pentru același interval de timp (1998-2025) și același tip de cauze, au fost identificate 100 de hotărâri pronunțate de Curte, ceea ce impune o analiză comparativă a condițiilor în care discriminarea a fost recunoscută, sub aspect substanțial sau procedural, dar mai ales din perspectiva dinamicii impedimentelor de tip *inflație probatorie*, *decuplare de motiv*, *validare formală sau explicații alternative*. O asemenea analiza comparativă, ce va face obiectul unei cercetări ulterioare, este indispensabilă pentru a înțelege limitele și potențialul real al art. 14 ca instrument de protecție împotriva infracțiunilor de ură în ecosistemul discriminării.

Anexa set de date nr. 1

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
1.	Kaya împotriva Turciei (1998)	Presupusă discriminare (kurd) ucidere, anchete.	Articolul 14 examinat; fără încălcare.
2.	Kurt împotriva Turciei (1998)	Presupusă discriminare (kurd) dispariție, lipsa anchetei.	Articolul 14 examinat; fără încălcare.
3.	Assenov și alții împotriva Bulgariei (1998)	Presupusă discriminare (romi) maltratare și anchetă poliție.	Articolul 14 invocat, dar neexaminat.
4.	Tanrıkulu împotriva Turciei (1999)	Presupusă discriminare (kurd) ucidere și anchetă;	Articolul 14 examinat; fără încălcare.
5.	Çakıcı împotriva Turciei (1999)	Presupusă discriminare (kurd) dispariție și anchetă.	Articolul 14 examinat; fără încălcare.
6.	Velikova împotriva Bulgariei (2000)	Deces în detenție și lipsa anchetei influențate de originea romă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
7.	Çiçek împotriva Turciei (2001)	Disparația și lipsa anchetei influențate de originea kurdă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
8.	Sarli împotriva Turciei (2001) Sarli împotriva Turciei (1999)	Disparația și lipsa anchetei influențate de originea kurdă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
9.	Anguelova împotriva Bulgariei (2002)	Deces în detenție și lipsa anchetei influențate de originea romă; utilizare „țigan” și atitudini ostile.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
10.	Ilhan împotriva Turciei (2002) Ilhan împotriva Turciei (1999)	Prejudecăți față de kurzi, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
11.	Öcalan împotriva Turciei (2005) Öcalan împotriva Turciei (2003)	Presupusa origine kurdă a influențat condiții de detenție și tratament.	Articolul 14 examinat împreună cu articolele 3 și 8; fără încălcare. Nu este necesară o examinare separată a articolelor 2, 3, 8 și 14.
12.	Balogh împotriva Ungariei (2004)	Presupuse prejudecăți împotriva romilor, maltratare poliție și lipsa anchetei.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
13.	Yılmaz împotriva Turciei (2004)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, ucidere și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
14.	Hasan İlhan împotriva Turciei (2004)	Presupusă discriminare față de kurzi în distrugerea locuinței, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
15.	Talat Tepe împotriva Turciei (2004)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
16.	Adali împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare față de kurzi, ucidere și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
17.	Celikbilek împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare față de kurzi, maltratare și lipsa unei anchete.	Nu este necesar să se stabilească dacă a existat o încălcare a articolului 14.
18.	Akdeniz împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare față de kurzi, maltratare și lipsa anchetei.	Nu este necesar să se stabilească dacă a existat o încălcare a articolului 14.
19.	Nachova și alții împotriva Bulgariei (2005)	Presupus motiv rasist, împușcături mortale; insulte rasiale, context anti-roma.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; nu s-a constatat fără încălcare.
20.	Sevgin și Ince împotriva Turciei (2005)	Presupusă prejudecată față de kurzi și opinii politice, maltratare și lipsa de investigații.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare
21.	H.Y. și HÜ.Y. împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare pe motive etnice (kurd) ucidere și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2ș fără încălcare

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
22.	Nesibe Haran împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare față de kurzi, maltratare și lipsa anchetei.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare
23.	Kakoulli împotriva Turciei (2005)	Presupusă discriminare împotriva grecilor ciprioți/creștini, împușcare mortală și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
24.	Bekos și Koutropoulos împotriva Greciei (2005)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
25.	Yaşar împotriva Turciei (2006)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, maltratare și lipsa unei anchete.	Nu este necesar să se examineze articolul 14, nu s-a invocat în instanțele naționale.
26.	Şeker împotriva Turciei (2006)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, dispariție, maltratare și lipsei anchetei.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
27.	Ognyanova și Choban împotriva Bulgariei (2006)	Presupusă discriminare împotriva romilor, deces în detenție și lipsa unei anchete.	Articolul 14 împreună cu articolele 2 și 3; fără încălcare.
28.	Cennet Ayhan și Mehmet Salih Ayhan împotriva Turciei (2006)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, opinii politice, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
29.	Diril împotriva Turciei (2006)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, dispariție, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2, fără încălcare.
30.	Mammadov (Jalaloglu) împotriva Azerbaidjanului (2007)	Presupusă discriminare politică, maltratare și lipsei unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
31.	Soylu împotriva Turciei (2007)	Presupusă discriminare (kurd), distrugerea locuinței, maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
32.	Gürü Toprak împotriva Turciei (2007)	Presupusă discriminare politică (kurd), maltratare și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
33.	Zelilof împotriva Greciei (2007)	Presupusă discriminare rasială, comportamentul poliției și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat; plângerea respinsă vădit nefondată
34.	Karagiannopoulos împotriva Greciei (2007)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
35.	Osmanoğlu împotriva Turciei (2008)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, dispariție, maltratare și lipsei unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
36.	Beganović împotriva Croației (2009)	Presupusă discriminare împotriva romilor, atac violent și lipsa unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
37.	Sashov și alții împotriva Bulgariei (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; plângerea respinsă vădit nefondată.
38.	Stefanou împotriva Greciei (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție.	Cererea declarată inadmisibilă.
39.	Vasil Sashov Petrov împotriva Bulgariei (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, împușcare, poliție și neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
40.	Carabulea împotriva României (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, deces în detenție, maltratare și neanchetare.	Articolul 14 invocat; neexaminat separat.
41.	Seidova și alții împotriva Bulgariei (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, împușcare, neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; plângerea respinsă ca vădit nefondată.
42.	Mižigárová împotriva Slovaciei (2010)	Presupusă discriminare împotriva romilor, deces în detenție și neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
43.	Soare și alții împotriva României (2011)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare, poliție și neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolele 2 și 3; fără încălcare.
44.	Dimitrova și alții împotriva Bulgariei (2011)	Presupusă discriminare împotriva romilor, omucidere și neanchetarea motivului rasist.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
45.	Virabyan împotriva Armeniei (2012)	Presupusă discriminare politică, maltratare poliție și neanchetarea motivului.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
46.	Kalucza împotriva Ungariei (2012)	Presupusă discriminare împotriva romilor, violența domestică.	Articolul 14 invocat; declarat vădit nefondat.
47.	M. și alții împotriva Italiei și Bulgariei (2012)	Presupusă discriminare împotriva romilor, expulzare, lipsa protecției.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
48.	Kleyn și Aleksandrovich împotriva Rusiei (2012)	Presupusă discriminare împotriva romilor, arestare, maltratare și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 invocat; vădit nefondat.
49.	Koky și alții împotriva Slovaciei (2012)	Presupusă discriminare împotriva romilor, acte de violență rasială și neefectuarea de anchete.	Articolul 14 invocat; nu a fost examinat separat.
50.	Borbala Kiss împotriva Ungariei (2012)	Presupusă discriminare împotriva romilor, comportamentul poliției și neefectuarea anchetei.	Articolul 14 invocat; vădit nefondat.
51.	Makbule Kaymaz și alții împotriva Turciei (2014)	Presupusă discriminare față de kurzi, incident mortal, poliție.	Articolul 14 invocat; nefondat.
52.	Rumor împotriva Italiei (2014)	Presupusă discriminare pe criteriul de gen în răspunsul statului la violența domestică.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
53.	Antayev și alții împotriva Rusiei (2014)	Presupusă discriminare a cecenilor, maltratare, poliție și neefectuarea de anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
54.	Marian Chiriță împotriva României (2014)	Presupusă discriminare împotriva romilor, îngrijiri medicale în detenție.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat
55.	Ion Bălășoiu împotriva României (2015)	Presupusă discriminare împotriva romilor, violența poliției și neanchetarea motivelor rasiste.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
56.	Mileusnić și Mileusnić-Espenheimer împotriva Croației (2015)	Presupusă discriminare etnică, omucidere și lipsa anchetă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
57.	Mihaylova și Malinova împotriva Bulgariei (2015)	Presupusă discriminare împotriva romilor, omucidere, lipsă anchetă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; vădit nefondat.
58.	Boacă și alții împotriva României (2016)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și lipsa anchetă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3. Fără încălcare.
59.	Muhacir Çiçek și alții împotriva Turciei (2016)	Presupusă discriminare împotriva kurzilor, omucidere, poliție.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
60.	Adam împotriva Slovaciei (2016)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și anchetă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
61.	Fogarasi și alții împotriva României (2017)	Presupusă discriminare împotriva romilor, comportamentul poliției și neefectuare anchetă.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3. Fără încălcare.
62.	Osman împotriva României (2017)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
63.	M.F. împotriva Ungariei (2017)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
64.	Lingurar și alții împotriva României (2018)	Presupusă discriminare împotriva romilor, operațiune poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare în caz de îndoială.
65.	Kovács împotriva Ungariei (2019)	Presupusă discriminare împotriva romilor, abuz poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
66.	R.R. și R.D. împotriva Slovaciei (2020)	Presupusă discriminare împotriva romilor, planificare și executare operațiune poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
67.	X și Y împotriva Macedoniei de Nord (2020)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
68.	Adzhigitova și alții împotriva Rusiei (2021)	Presupusă discriminare etnică (origine avară) omucidere, incendii, percheziții.	Articolul 14 examinat împreună cu articolele 2 și 8; nu s-a constatat fără încălcare.

Nr.	Cauza	Articolul 14 Cerere	Decizia instanței
69.	Mikeladze și alții împotriva Georgiei (2021)	Presupusă discriminare religioasă, maltratare poliție.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
70.	Y și alții împotriva Bulgariei (2022)	Presupusă discriminare pe criteriul de gen, violență domestică, omucidere.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
71.	Landi împotriva Italiei (2022)	Presupusă discriminare pe criteriul de gen, violență domestică.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 2; fără încălcare.
72.	P.H. împotriva Slovaciei (2022)	Presupusă discriminare pe motive de apartenență la etnia romă și de handicap, maltratare poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; vădit nefondat.
73.	Mata împotriva Ungariei (2022)	Presupusă discriminare împotriva romilor, comportament poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 invocat împreună cu articolul 3, fără examinare separată.
74.	Balkasi și alții împotriva Albaniei (2022)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și neanchetarea motivului discriminatoriu.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără examinare separată.
75.	J.I. împotriva Croației (2022)	Presupusă discriminare împotriva romilor, răspunsul poliției la amenințări și neinvestigarea motivului discriminatoriu.	Articolul 14 a fost invocat împreună cu articolul 3, fără examinare separată.
76.	L.F. împotriva Ungariei (2022)	Presupusă discriminare împotriva romilor, inspecție la domiciliu, poliție și neanchetarea motivului discriminatoriu.	Articolul 14 invocat împreună cu articolul 8; neepuizarea căilor interne de atac.
77.	Muhammad împotriva Spaniei (2022)	Presupusă profilare rasială și comportament discriminatoriu, al poliției pe baza culorii pielii.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 8; fără încălcare.
78.	Basu v Germany (2022)	Presupusă profilare rasială și comportament discriminatoriu, al poliției pe baza culorii pielii.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 8; neconstatare implicită.
79.	M.B. și alții împotriva Slovaciei (nr. 2) (2023)	Presupusă discriminare împotriva romilor, maltratare poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare
80.	Gurbanov împotriva Armeniei (2023)	Presupusă discriminare pe motive de origine etnică și națională	Articolul 14 examinat împreună cu articolele 3 și 8; fără încălcare.
81.	Panayotopoulos și alții împotriva Greciei (2025)	Presupusă discriminare împotriva romilor, comportament poliție și neefectuarea unei anchete.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 3; fără încălcare.
82.	Seydi și alții împotriva Franței (2025)	Presupusă discriminare rasială, comportament poliție și neefectuarea unei anchete privind motive discriminatorii.	Articolul 14 examinat împreună cu articolul 8; fără încălcare.